

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2013. gada 23. februāris – 1. marts

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 8 (1282)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Mūzejs aizslēdz durvis
(2. lpp.)

Prezidents "nelido mākoņos"
(3. lpp.)

Iemācija mūsu tautu runāt
(4. lpp.)

Prelatviska ofensīva
plašā frontē
(5. lpp.)

Ilze Garoza, speciāli laikrakstiem
Laiks un Brīvā Latvija

Sākusies registrēšanās pirmajam Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumam

Sākot ar pagājušo nedēļu, mājaslapā www.ieguldilatvija.lv sākusies oficiāla dalībnieku registrēšanās pirmajam Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumam, kas sanāks Rīgā no 2. līdz 4. jūlijam. Forums notiks XXV Vispārējo latviešu Dziesmu un XV Deju svētku laikā, kad Latvijā tradicionāli ierodas liels skaits tautiešu no ārvalstīm.

Kopš pagājušā gada nogales Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA) kopā ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru (LTRK) ir cītīgi strādājušas, lai sagatavotu pēc iespējas saistīgu foruma programmu, kas būtu interesanta gan dalībniekiem no Latvijas, gan ārpus mūsu valsts. Konsultācijās ar foruma sadarbības partneriem - Ārlietu ministriju, Kultūras ministriju, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, Amerikas Tirdzniecības palātu Latvijā un citām organizācijām foruma rīkotāji ir sagatavojuši programmas projektu, kas pieejams foruma mājaslapā.

Proti, foruma priekšvakarā, 2. jūlijā, plānotas iepazīšanās vakariņas ar ārlietu ministra Edgara Rinkeviča uzrunu foruma starptautiskajiem dalībniekiem un atbalstītājiem. Savukārt 3. jūlija programmā plānotas interaktīvas diskusijas par Latvijas vietu globālajā pasaulē, Latvijas uzņēmējdarbības vidi un eksportspējīgajām nozarēm, kā arī par intelektuālā potenciāla un ārvalstu investīciju piesaisti Latvijas uzņēmumiem un projektiem ar izaugsmes potenciālu. Šajās diskusijās plānota Latvijas amatpersonu, goda konsulu, latviešu uzņēmēju un dažādu pasaules valstu profesionāļu līdzdalība. 4. jūlijā plānotas dažādu nozaļu speciālistu tikšanās un individuālas ārvalstu latviešu uzņēmēju un profesionāļu vizītes Latvijas uzņēmumos, izglītības un pētniecības iestādēs. Jāpiebilst, ka vietu skaits atsevišķās programmas daļās, piemēram, 2. jūlijā plānotajās iepazīšanās vakariņās, ir ierobežots, tāpēc rīkotāji aicina interesentus jau laikus reģistrēties

dalībai forumā.

Jānorāda, ka šis ir pirmais šāda veida notikums, kas pulcēs latviešu izcelsmes uzņēmējus un profesionāļus no dažādām pasaules valstīm un tāpēc pavērs vēl nebijušas iespējas iepazīties un veidot sadarbību ar tautiešiem visā pasaulē. Vienlaikus foruma rīkotāji cer, ka šis forums būs nozīmīga platforma diskusijām par Latvijas ekonomikas turpmāko attīstību un ārvalstu latviešu iespējām līdzdalīties šīs izaugsmes veicināšanā. Uz forumu aicināti gan uzņēmēji, gan inženieri un ražotāji, gan ekonomisti un zinātnieki, gan dizaineri, radošo industriju pārstāvji un dažādās ar uzņēmējdarbību saistītās nozarēs strādājošie.

Aicinot interesentus reģistrēties dalībai forumā, tā rīkotāji dalībniekiem sniedz iespēju iepazīties un atrast sadarbības partnerus

starp augsta līmeņa latviešu izcelsmes uzņēmējiem un profesionāļiem no dažādām pasaules valstīm, kā arī iesaistīties diskusijās ar Latvijas augstākajām amatpersonām par temām, kas aktuālas Latvijas ekonomiskās izaugsmes procesā. Tāpat foruma programmā paredzēts dalībniekus nodrošināt ar informāciju par pieejamiem atbalsta pasākumiem ārvalstu investīciju ienākšanai Latvijā un Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanai pasaulē.

Savā aicinājumā Latvijas Ministru prezidents Valdis Dombrovskis rezumē: „Mūsu valsts – Latvijas drošība, stabilitāte un izaugsme ir mērķi, kuŗu sasniegšanai nepieciešams visu Latvijas iedzīvotāju un patriotu atbalsts. (...) Latvijas tauta ir kļuvusi par globālu nāciju, un modernās tehnoloģijas ikvienam dod iespēju iesaistīties

valsts dzīvē un uzņēmējdarbībā no jebkuŗas pasaules malas. Ja zināšanas un pieredze, ko mūsu cilvēki iegūst ārzemēs, apvienojam ar uzņēmību, mērķtiecību un aizvien augošajām iespējām, ko piedāvā Latvija, varam sasniegt augstus mērķus un panākt, lai arī nākamajos gados Latvija būtu visstraujāk augoša ekonomika visā Eiropā,” savā aicinājumā piedalīties forumā saka V. Dombrovskis.

Forumā rīkotāji cer, ka pirmā Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju foruma rezultātā tiks likti pamati globālas latviešu sadarbības platformas izveidei turpmākas pieredzes apmaiņas un sadarbības projektu īstenošanai

P. S. Mūsu laikraksta 9. lappusē lasiet interviju ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamearas valdes priekšsēdi Jāni Endziņu.

PBLA KULTŪRAS FONDA PAZIŅOJUMS

Kandidāti apbalvojumiem piesakāmi līdz 2013. gada 1. aprīlim

Līdzekļu pieprasījumi iesniedzami līdz 2013. gada 1. jūlijam

PBLA Kultūras Fonds (KF) aicina ierosināt kandidātus 2013. gada apbalvojumiem šādās kultūras nozarēs: **humānitāro un sociālo zinātņu, lietiskās mākslas, mūzikas, paidagoģijas, preses, rakstniecības, tautas un mākslas deju, teātra mākslas, tehnisko un dabas zinātņu, tēlotājas mākslas nozarē.** Motivētus ierosinājumus var iesniegt **grāmatu izdevēji, autori, komponisti, ieinteresētas personas vai organizācijas līdz ar apbalvojamās personas pareizu pilnu vārdu, adresi, e-pasta adresi un tālruna numuru un divām (2) atsaukmes vēstulēm KF nozaŗu vadītājiem (skat. tālāk) elektroniski, ne vēlāk kā līdz 2013. gada 1. aprīlim**

Rakstniecības, humānitāro un sociālo zinātņu nozarē darbiem jābūt izdotiem pēdējos divos gados. Tos vēlams iesniegt piecos, bet ne mazāk kā četros eksemplāros, lai visiem nozaŗes referentiem būtu iespējams laikus ar tiem iepazīties. Ieteicam sazināties ar attiecīgas nozaŗes vadītāju, lai uzzinātu, kam grā-

matas/darbi nosūtāmi.

Skaŗņu mākslā, vokālajā vai instrumentālajā nozarē, darbiem jābūt publicētiem vai pirmo reizi publiski atskaŗoti divos iepriekšējos kalendāra gados. Var arī ierosināt godalgot *skaŗņu vai teātra mākslā* izcilus veikumus, kas notikuŗi divu iepriekšējo gadu laikā. *Zinātniskie darbi humānitāro un sociālo zinātņu vai tehnisko un dabas zinātņu laukā* var būt uzrakstīti sveŗvalodās, bet tadā gadījumā jāpievieno īss atstāstījums latvieŗu valodā.

PBLA KF apbalvo tikai ārzemēs dzīvojoŗus latvieŗu autorus, māksliniekus un izglītības un kultūras darbiniekus, kā arī cittautieŗus, kuŗi veicina latvieŗu kultūras tēlu ārzemēs.

PBLA KF pieŗķir **goda balvas (\$2000), goda diplomus** (bez naudas balvas), kas atzinības ziņā pielīdzināmi goda balvām, **K. Barona prēmijas (\$1000) un atzinības rakstus** saskaņā ar KF noteikumiem, ievērojot darba kvalitāti, attiecīgas nozaŗes vadītāja un referentu atzinumu un PBLA KF priekŗšeŗa apstiprinājumu.

Visās desmit (10) KF nozaŗēs nozaŗu vadītāji korespondences ceļā vienojas ar saviem referentiem par ieteikumu KF apbalvojumam.

Noteikumi paredz, ka viena autora darbus vai veikumus tanī pašā nozarē var godalgot ne agrāk kā pēc trim (3) gadiem, bet otru naudas balvu citā nozarē var pieŗķirt pēc diviem (2) gadiem.

Apbalvojumu pieteikumu veidlapas atrodamas PBLA mājaslapā (www.PBLA.lv) zem PBLA Kultūras fonda. Pieteikumi iesūtāmi **elektroniski līdz 2013. gada 1. aprīlim** nozaŗu vadītājiem pēc šādām adresēm:

Humānitāro un sociālo zinātņu nozare:

Jānis Peniķis
1214 E. Belmont Ave.
South Bend, IN 46615 USA
leizhans@yahoo.com

Lietiskās mākslas nozare:

Lilita Spure
153 Forest Glen
Wood Dale, IL 60191 USA
lilitasp@sbcglobal.net

(Turpinājums 6. lpp.)

Pasaules latvieŗu ekonomikas un inovāciju forums 2013. gadā 2. - 4. jūlijs

TAVA IESPĒJA:

- iepazīties un veidot sadarbību ar augsta līmeņa latvieŗu izcelsmes uzņēmējiem no visas pasaules;
- piedalīties pieredzes apmaiņā, kas vērsta uz investīciju un zināšanu kapitāla piesaisti Latvijai un jaunu Latvijas preču un pakalpojumu eksporta tirgus apgūšanu;
- piedalīties globālas sadarbības platformas izveidē turpmākas pieredzes apmaiņas un sadarbības projektu īstenošanai.

Ieskaties www.ieguldilatvija.lv un piesakies!

Organizē:

Informātīvi atbalsta:

Okupācijas mūzeja grāmata par Latvijas vēsturi izdota arī krievu valodā

Latvijas Okupācijas mūzejā kopš pagājušās nedēļas ir pieejama mūzeja sagatavotā un izdotā grāmata krievu valodā, kurā stāstīts par Latvijas vēstures notikumiem no 1940. līdz 1991. gadam. Grāmata ir bagāti ilustrēta ar mūzeja priekšmetu un dokumentu attēliem, kā arī ar vēsturiskām fotografijām. Mūzeja viesi no valstīm, kurās runā krievu valodā, turpmāk varēs ne tikai iepazīties ar mūzeja ekspozīciju, bet arī iegādāties šo informatīvo un krāsaino izdevumu. Grāmatas izdošanu līdzfinansējusi Rīgas dome.

“Viens no mūsu pamatprincipiem ir bijis un vēl arvien ir pār-

licība, ka mūzejā sniegtā informācija par vēstures notikumiem ir svarīgāka par valodas ierobežojumiem. Tāpēc, jau pirmo, toreiz pavisam nelielo izstādi atklājot, mūzejs rūpējās, lai teksti būtu ne tikai latviešu valodā, bet arī vairākās svešvalodās. Tā esam turpinājuši darbu, tā nākotnē vēlamies turpināt,” mūzeja grāmatas tulkojuma nozīmi raksturoja mūzeja direktore Gundega Michele.

Grāmata „Latvijas Okupācijas mūzejs. Latvija zem Padomju Savienības un nacionālsociālistiskās Vācijas varas 1940 – 1991”, kurā pēc būtības ir atspoguļots mūzeja ekspozīcijas saturs, pir-

7. februārī Latvijas Okupācijas mūzejā notika mūzeja grāmatas tulkojuma krievu valodā atvēršanas sarīkojums

moreiz iznāca 1998. gadā latviešu un vācu valodā. Tās izdošanu atbalstīja Meklenburgas-Priekšpomerānijas Landtāgs Vācijā. 2002. gadā grāmatu izdeva latviešu un angļu valodā par Latviešu fonda un Austrālijas latviešu ziedojumiem. Šo izdevumu atkārtoja 2005., 2008. un 2012. gadā. Ar Beļģijas franču kopienas un Rīgas domes atbalstu 2007. gadā tika izdota grāmata franču valodā. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem izdevumiem šī bija papildināta un kļuva par pamatu tagad izdotajai grāmatai krievu valodā.

Līga Strazda

LATVIEŠI VĀCIJĀ

Latviešu centra Minsterē jaunā valde 2013

Sestdien, 2013. gada 9. februārī, notika LCM pilnsapulce. Piedalījās apm. 20 personas. Secināja, ka 2012. gads bijis labs un aktīvs gads. Lielas rosmes notiek tautas dejotājiem, kas tiek ik svētdienu vairākas stundas Ineses El Tawil vadībā. Īsā laikā izveidojusies laba grupa, kas uzstājas aizvien biežāk. Pagājušā vasarā dejotāji bija Padujā, Itālijā, uz Eiropiādu, bet šovasar piedalīsies Dublinas latviešu 4. maija svinībās un dziesmu un deju svētkos Latvijā. Tikpat aktīvi jau ilgāku laiku ir bērnodārziņa un skoliņas ļaudis. Pērn Ziemsvētkos rīkoja teātra izrādi, un plāno arī uz pavasari kaut ko atkal veidot. Pa vidu notiek filmu izrādes, teātra viesizrādes, tipiskie latviešu svētki, piemēram, valsts svētki, kur dziedātājs Igo un politiķis reiz

LCM valde 2013. gada 9. februāra vēlēšanām. (No kr.) Juris Trauciņš, Arvis Logins, Aiga Ķisele, Kārlis Krūmiņš, Inese El Tawil, Arnis Drille, Valda Dundare, Dr. Einārs Pelss, Zanda Vēvere, Suzanna Smolija, Geert Franzenburg, Zuze K. Krēšlīņa-Sila

senos laikos Minsteres ģimnazists Krišjānis Kariņš pulcēja turpat 300 cilvēkus, tādējādi pārbaudot LCM telpu kapacitāti. Centrā praksi strādā arī Erasmus

stipendiāti no Latvijas, un tie ir abām pusēm vērtīgi iespaidi.

Pilnsapulce ievēlēja arī jaunu valdi. Mēs čīkstam par sabiedrības novecošanu, LCM valdei par

Foto: Owens

to nav jāuztraucas. Vācijas statistiķi aprēķinājuši, ka caurmēra vecums latvietim Vācijā esot 34 gadi, un rādās, ka arī LCM valde varētu apmēram atspoguļot šo caurmēra vecumu. Nav vairs ko gausties par novecojošu sabiedrību un ka gals tūlīt būs klāt. Šoreiz vadību pārņēma Vācijā zvērinātais latviešu advokāts Arnis Drille. Kā gan citādi, ka Ministeres ģimnazijas absolvents un gadiem „trenēts” LCM parallēlorganizācijā Latviešu kopībā. Vicepriekšēdis būs Dr. Einārs Pelss, kas četrus gadus vadīja LCM un nu dos iespēju jaunākiem ļaudīm pārņemt vadību, bet pats stāvēs klāt ar savu padomu. Kasieņa vietu arī pārņēma jaunā paaudze - inženieris un sporta veicinātājs Kārlis Krūmiņš. Pārējās astoņas vietas valdē aizpilda sa-

biedrības aktivisti - Valda Dundare (skoliņa), Inese El Tawil (dejas), Gērts Franzenburgs (mūsu latviešu fans - īsts vācietis, mācītājs), Aiga Ķisele (akordeona spēlētāja ekonomiste), Arvis Logins (skolnieks, kas dejo un dzied), Suzanna Smolija (dejojoša topošā arhitekta ar melno jostu teikvondo), Juris Trauciņš (bijis klāt LCM kopš tā pirmiem elpas vilcieniem kā arhitekts un daudz kas vēl) un Zanda Vēvere (arabiski runājoša latviešu juriste, kas dejo un labprāt piedalās internacionālos pasākumos). Revīzijas komisijā paliek Lauma Zvidriņa, Owens Sneideris un Andris Valdmanis.

Tūlīt pēc pilnsapulces notika pirmā valdes sēde, idejas sprēgāja - lai tik spēsim visu veikt!

Zuze K. Krēšlīņa-Sila

LATVIEŠI LIEBRITANIJĀ

Vanadžu salidojums atkal reiz Londonā

Vanadžu darbības desmito gadskārtu nosvinēja devītā salidojumā, kas notika DVF namā Londonā 1960. gada 8. un 9. oktobrī. Laika tecējumā salidojumus vanadžu kopas ir rīkojušas vairākās vietās. Piemēram, Londonā - divi, Notinghamā - viens, Almelijā - četri, Bradfordā - divi, Korbijā - divi, Mūsmājās - pieci, Ročdālē - viens, Donkasterā - viens, Boltonā - viens, Lidsā - divi, Volverhamptonā - viens, Stokportā - viens, Halifaksā - viens, Lesterā - viens, Birminghamā - viens, „Straumēnos” - 21. Agrāk vanadžu salidojumi notika ikreiz pie citas nodaļas, kurās vanadžu kopa arī izkārtāja visus priekšdarbus. Žēl, ka šī tradīcija netika turpināta. Varbūt vajadzētu pārrunāt un tradīciju atkal atsākt.

Kopš darbojos vanagos, vanadžu saimē ir notikušas vairākas pārmaiņas. Piemēram, kopš DV Fonds iegādājies „Straumēnos”, vanadžu salidojumus rīko tikai tur; 2003. gadā likvidēja novadus; 2004. gadā vienojās, ka turpmāk katrā vanadžu salidojumā „Straumēnos” kāda nodaļa palīdzēs ar

priekšdarbiem. Tas nekad nav noticis. Starplaikā ir izveidojusies tāda sistēma, ka salidojumus izkārtā DVF vanadžu daļas vadītāja ar pieaicinātām palīdzēm; tā vismaz ir bijis beidzamais trīs gadus. 2005. gadā nolēma turpmāk salidojumus rīkot tikai vienu dienu, un tā tas ir turpinājies līdz šai dienai.

Agrāk vanadzēs ar savu darbu Daugavas Vanagu organizācijai esot gādājušas ienākumus. Bijušais Daugavas Vanagu priekšnieks Juris Augusts vienmēr sacīja, ka DV organizācijā vanadzēs ir tās, kas naudu pelna, un vanagi tie, kas to izdod. Pēc Juŗa Augusta teiktā mums, vanadzēm, nav izvēles, jāturpina un jāpalīdz vanagiem, vienalga, vai vanadzēs to dara kopu vai nodaļu ietvaros. Mums noteikti jāpiedalās DV organizācijā. Mēs esam vanagu darba līdzveidotājas un kopīgi ar vanagiem svinēsim 65 gadu dibināšanas atceri š. g. 2. martā „Straumēnos”.

Šogad Anglijas vanadžu salidojums notiks DVF namā Londonā 20. aprīlī, sāksies plkst. 10.30, atklāšana plkst. 11.00. Salidoju-

mā būs divi goda viesi: Jānis Oga (Latvijas Literātūras centra un izdevniecības Mansards direktors), kas referēs par Latviešu literātūru 20. gadsimta otrajā pusē un mūsdienās. Otrs viesis - Dzintars V. Korns (kultūrvēsturnieks, mitologs) mums stāstīs par Jogas iezīmēm latviešu folklorā. Referātu dēļ vien ir vērts braukt uz salidojumu.

Salidojuma beigās DVF vanadžu daļas vadītāja sniegs 2012. gada darbības pārskatu, pārrunāsim Anglijas vanadžu darbības nākotni, kā arī debatēsim par ieteikumiem un pārmaiņām. Kā Rainis teicis: *Kas nemainās, tas nepastāvēs.*

Atkal pienākusi reize, kad vanadzēs ievēlē sev jaunu vadītāju. Vai esat atcerējušās kandidēt uz šo amatu? Vai arī balsojāt par pareizo kandidāti? Salidojuma programmas beidzamais punkts ir ziņojums par vanadžu vadītājas vēlēšanas rezultātu. Arī tas ir labs iemesls braukt uz salidojumu, lai uzzinātu kas būs nākamā vanadžu daļas vadītāja.

Lūdzu, atcerieties līdz 2013. gada 1. aprīlim pieteikties uz

Jauna latviešu skoliņa Anglijā

Rietumlankaširas (West Lancashire) puses latvieši arī ir sarosījušies - Skelmersdalē tiek dibināta Rietumlankaširas latviskā kultūras mantojuma biedrības (West Lancashire Latvian Cultural Heritage Community) Latviešu nedēļas nogales skoliņa “Jūras kaķis”. Biedrības mērķis ir apvienot latviešus ne tikai mazajā rūpnīcu un noliktavu pilsētiņā Skelmersdalē, bet arī tuvākajā apkārtnē, tāpēc nosaukums ietver Rietumlankaširu.

Skoliņai būs sava krustmāte no Latvijas - Liepājas rakstniece, dzejniece un drāmatikā Sandra Vensko, kurās stāsta bērniem “Jūras kaķis pilsētā” par godu galvenajam varonim dots nosaukums skoliņai, tādējādi turpinot jau Latvijā aizsāktā radošo sadarbību. Uz Angliju atceļojušas arī lelles no mūzikālās Leļļu izrādes “Jūras kaķis”, lai tagad priedētu latviešu

bērņus šeit. Rakstniece jau pošas ceļā pie bērniem uz Angliju, līdzīgi ņemot ciemakukuli - tikko iznākušo grāmatu “Vēstules naktssargam” (links <http://www.diena.lv/kd/gramatas/klaja-nakusi-sandras-vensko-gramata-vestules-naktssargam-13965015>).

Skoliņas atklāšana - 9. martā plkst. 18.00

Skelmersdalē
Skelmersdale Social Club
Witham Road
Skelmersdale
Lancashire,
WN8 8HW

Pēc svinīgās daļas - balle 8. marta **mīlestības** noskaņās.

Antra Jakovļeva,
Rietumlankaširas Latviskā kultūras mantojuma biedrības valdes priekšsēde un latviešu nedēļas skoliņas „Jūras kaķis” vadītāja

kopīgo maltīti, maksa ir tikai £8.00. Lai pieteiktos, jāzvana 020 8679 0442 vai jāsūta uz e-pastu www.maritagrunts@hotmail.com. Ceļasomā lūdzu līdzī paņemt

kaut ko loterijai piemērotu! Liels paldies par to!

Daugavas vanadzēs un vanagi, sasauksimies!

Marita V. Grunts

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Prezidents izsludina Eiro ieviešanas likumu

Valsts prezidenta kanceleja bija saņēmusi četru Saeimas deputātu parakstītu lūgumu atdot Saeimai otrreizējai caurlūkošanai Eiro ieviešanas likumu. Tomēr Valsts prezidents Andris Bērziņš uz šo lūgumu neatsaucās un izsludināja Eiro ieviešanas likumu. Par to oficiāli paziņots laikrakstā *Latvijas Vēstnesis*. Likumu Saeima pieņēma pēc dažu stundu debatēm, atsaucoties uz Ministru prezidenta Valža Dombrovskas (*Vienotība*) aicinājumu balsot atbildīgi.

Jaunais likums izstrādāts, lai nodrošinātu efektīvu un caurredzamu vienotās Eiropas valūtas ieviešanu Latvijā, un tas nosaka eiro ieviešanas scenārija galveno nosacījumu - eiro vienlaicīgo ieviešanu skaidras, bezskaidras un elektroniskās naudas norēķinos. Iecerēts, ka Latvija pāries uz eiro 2014. gada 1. janvārī.

Prezidents par valodas referendumu 2012. gada 18. februārī

Valsts prezidents Andris Bērziņš Latvijas Radio puda savu viedokli par referendumu pagājušā gada 18. februārī. Referenduma jautājums bija par valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai.

Prezidenta ieskatā referendums nav veicinājis sabiedrības sašķelšanos ilgākā laikā. Referenduma iniciatori bijusi ļoti šaura grupa, kas gribējusi sevi parādīt, bet kopumā referendums tikai apliecinājis, ka vienīgā valsts valoda Latvijā ir latviešu valoda. Līdz ar šo referendumu šķēlušies esot tikai politiķi, bet viņi esot tikai niecīga sabiedrības daļa. Bērziņš saskata arī ieguvumus no referendumā, piemēram, pēc tā audzis valsts ieguldījums latviešu valodas stiprināšanā un paplašināšanās valodas apgūšanas iespējas.

Prezidents apņēmis šogad intensīvi strādāt ar nepavalstnieku jautājumu. Viņš gribot saprast, cik daudz ir nepilsoņu, cik no tiem grib kļūt par pilsoņiem un kas kavē viņus par tādiem kļūt. Prezidenta ieskatā nepilsoņu problēma asākā ir Rīgas apkārtnē, nevis Latgalē.

Prezidents neatbalsta "masveida brīvu pilsonības piešķiršanu", tomēr uzsvēra, ka nepieciešams izvērtēt šķēršļus, kāpēc Latvijai lojālie nepilsoņi nevar iegūt pilsonību. Pēdējos gados Latvijā iebrauc arī jauni cittautieši no valstīm, no kurām iepriekš cilvēki mūsu valstī nav ieradusies, un arī šiem cilvēkiem ir problēmas integrēties sabiedrībā, un tās jāatrisina.

Valsts prezidents Īrijā

Prezidents darba vizītē apmeklēja Īriju, kur tikās ne tikai ar valsts augstākajām amatpersonām, bet arī ar Īrijā dzīvojošiem tautiešiem. Pēc portāla *baltic-ireland.ie* sniegtās informācijas, prezidents runājis par reemigrācijas plānu. Ievērojot pašreizējo valsts attīstības līmeni, reemigrācijas plānam nav iespēju reāli darboties.

Dažādu ministriju un ierēdņu neelastīguma un pārprastas burta kalpības dēļ nereti tiek nodarīts

Foto: Valsts prezidenta kanceleja

kaitējums sabiedrībai un Latvijai. Prezidents vairākkārt uzsvēris, ka ne jau ministrijās un kabinetos, bet gan ģimenēs tiek pieņemti valstij svarīgi lēmumi. Pašreizējā attīstības līmenī un tajā izglītības līmenī, kāds šobrīd ir Latvijā, reemigrācijas plānam nav iespēju reāli darboties. Uzrunātie latvieši ievērojuši, ka prezidents „nelido mākoņos”, nav atrauts no sabiedrības un ir maksimāli informēts par tendencēm. „Patīkami bija tas, ka ar cilvēcku izpratni lietas tika sauktas istajos vārdos. Tas attiecās gan uz ministriem, gan uz ministriju dažkārt pieņemtajiem lēmumiem. Iespējams, kādam no klātesošajiem prezidenta uzruna noņēma „rozā brilles” pieņēmumos par situāciju Latvijā,” vēsti portāls.

ELA paplašina savas darbības loku

Parakstīts protokols par sadarbību starp Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sekretāriātu un Eiropas Latviešu apvienību (ELA)

Gatavojoties Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē 2015. gada pirmajā pusgadā, Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sekretāriāts parakstījis protokolu par Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sekretāriāta un Eiropas Latviešu apvienības sadarbību.

Sadarbības protokola mērķis ir veicināt informācijas apmaiņu un nevalsts organizāciju līdzdalību Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sekretāriāta kompetencē nodotajos jautājumos, koordinēt komunikāciju ar sabiedrību par Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē un kopīgi īstenot projektus un aktivitātes par šiem jautājumiem.

Protokolā pausta vienošanās, ka iesaistītās puses nodrošinās diskusijas sarīkošanu par Latvijas interesēm un prioritātēm Latvijas prezidentūrā Eiropas Savienības Padomē, prezidentūras darba programmu, kā arī nodrošinās informācijas apmaiņu un konsultācijas par plānotajām diskusijām, semināriem, konferencēm un citām aktivitātēm, kas saistītas ar gatavošanos Latvijas prezidentūrai un tās realizēšanu. Tāpat tiks īstenotas komunikācijas aktivitātes par Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē tās gatavošanas un reāli-

zēšanas laikā un veicināta sadarbība starp triju prezidentūras valstu – Itālijas, Latvijas un Luksemburgas valsts pārvaldes iestādēm un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kā arī sadarbība ar citiem prezidentūras partneriem vietējā, nacionālā un ES līmenī.

Sāks naftas meklējumus jūrā pie Latvijas

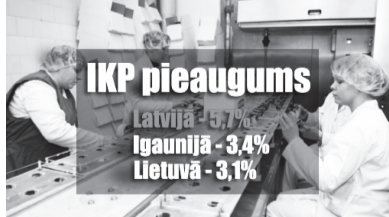
Arabu un poļu investoriem piederošā meitas kompanija *Balin Energy* šogad sāks naftas meklējumus Baltijas jūrā iepretim Kurzemes piekrastei Latvijas ekonomiskajā zonā.

Balin Energy iegūvis un izvērtējis licenču teritoriju seismiskos datus un Latvijas Hidroekoloģijas institūta izstrādāto detalizēto vides pētījumu. Pirmais izpētes urbums plānots šā gada otrā ceturksnī Latvijas ekonomiskajā zonā Baltijas jūrā, 104 kilometru attālumā no Latvijas Rietumu krasta. Izpētes urbuma mērķis ir noteikt naftas krājumu daudzumu Latvijas kontinentālajā šelfā, it sevišķi vidus kembrija perioda nogulumos, un izvērtēt šo krājumu ieguves iespējamību. Uzņēmuma valdes priekšsēdis ir Kuveitas valstspiederīgais Sauls III Harijs Edvards, valdē darbojas Polijas pavalstnieks Veslavs Prugars.

Latvijā straujākais ekonomikas pieaugums Eiropas Savienībā

Eiropas Savienības statistikas biroja *Eurostat* jaunākie dati liecina, ka Latvijas ekonomika 2012. gada ceturtajā ceturksnī sasniegusi straujāko izaugsmi no visām ES dalībvalstīm gan ceturksnā, gan gada salīdzinājumā,

Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) ceturtajā ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu palielinājās par 5,7%.

Otra straujākā ekonomiskā izaugsme gada salīdzinājumā bijusi Igaunijā - par 3,4%, Lietuva

ierindojusies trešajā vietā ar 3,1% pieaugumu.

Lielākais kritums gada griezumā ceturtajā ceturksnī reģistrēts Grieķijā - par 6%, Portugālē - par 3,8% un Kīprā - par 3%.

Kādā gadījumā varētu eiro neievieš?

Latvijas Pašvaldību savienības domes sēdē Latvijas Bankas prezidents Ilmārs Rimšēvičs (*attēlā*) norādīja, ka Latvija nepievienosies eirozonai, ja tiks piedāvāts kurss, pēc kura eiro pret latu ir vērtīgāks nekā tagadējais oficiālais kurss. "Eiro kurss, pēc kura Latvija pievienosies eirozonai, netiks atsūtīts aploksnē un netiks pateikts, ka šis ir kurss, lūdzu, izpildiet. Bez Latvijas iesaistes šo jautājumu neviens nevar izlemt. Un, ja Latvijai tiks noteikts, ka eiro ieviešanas kurss ir 0,8, kas nozīmētu Latvijas ekonomikas sajukumu, Latvijas Banka būs pirmā, kas pateiks - paldies, mēs arī turpmāk dzīvosim ar latu, - uz deputātu jautājumiem par to, kāds būs eiro ieviešanas kurss, atbildēja Rimšēvičs.

Arī iepriekš amatpersonas apgalvojušas, ka latu maiņa pret eiro notiks pēc pašreizējā oficiālā kursa. Latvijā oficiālais eiro kurss ir 0,702804 lati par vienu eiro.

Pēc Finanču ministrijas pārstāvju iepriekš teiktā, Eiropas Savienības Padome eiro maiņas kursu noteiks jūlija vidū - no 10. līdz 15. jūlijam. Latvija gatavojas pievienoties eiro zonai no 2014. gada 1. janvāra.

Cēzars stiprāks par gramatiku

Čiņa par vārdu *eiro* ir zaudēta. Pretrunā ar latviešu valodas labskanības, loģikas un tās lietotāju veselā saprāta prasībām Latvijas jaunā nauda būs jādēvē par *EURO*. Vienīgo oficiālo dokumentu, kas šobrīd lietvedībā eiro atļauj saukt par eiro, valdība tuvākajā laikā paredzējusi atzīt par spēkā neesošu. Finanču ministrijai uzdots sagatavot lēmumprojektu, kas atceļ noteikumus *Par Eiropas Savienības vienotās valūtas vienības nosaukuma atveidi latviešu valodā*. Pēc tam legāls būs tikai viens variants - *euro*, kā tas noteikts Lisabonas līgumā un Eiropas Savienības rēgulā *Par euro ieviešanu*.

Valodniece Ina Druviete atzīst,

ka šī ir zaudēta čīņa, kas nevar nākt par labu mūsu valodas kvalitātei. Kopā ar Latviju pret savas valodas kropļošanu nostājušās arī Malta un Ungārija, norādot, ka Eiropas Centrālajai bankai nav tiesību ietekmēt dalībvalstu gramatiku. Tomēr pretēji seno romiešu teiktajam Cēzars, izrādās, ir bijis stiprāks par gramatiku.

Polijas ārlietu ministrs Latvijā

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, tiekoties ar savu poļu kolleģu Radoslavu Sikorski (*attēlā*), kas bija ieradies Latvijā oficiālā vizītē, pārrunāja veiksmīgo sadarbību divpusējos politiskos, ekonomikas un drošības politikas jautā-

jumus. Sikorskis pateicās par Latvijas atbalstu poļu minoritātei Latvijā. Viņš atzinīgi novērtēja Latvijas veikumu ekonomiskās krīzes pārvarēšanā, kā arī ekonomisko

kritēriju izpildē, gatavojoties integrācijai eirozonā. Polijas ārlietu ministrs norādīja, ka Polija arī turpmāk cieši sekos Latvijas integrācijai eirozonā. Atbildot uz Latvijas ārlietu ministra E. Rinkēviča aicinājumu atbalstīt Latvijas kandidātūru Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (*OECD*), R. Sikorskis puda Polijas atbalstu.

Vizītes ietvaros ministri parakstīja Latvijas Republikas valdības un Polijas Republikas valdības nolīgumu, kas nosaka sadarbību vīzu pārstāvībā starp Latviju un Poliju. Nolīguma noslēgšana dos iespēju abām valstīm paplašināt to vietu skaitu, kurās trešo valstu pavalstnieki varēs saņemt Šengenas vīzas Latvijas un Polijas vārdā.

Lietuvas atzinība

Latvijas zinātniekiem

Lietuvas valsts atjaunošanas 95. gadadienā Lietuvas prezidente Daļa Gribauskaite svīnīgā ceremonijā Viļņā pasniedza valsts apbalvojumus. „Par nopelniem Lietuvai labā” Broniņnieka krustus saņēma arheologi Andris Caune (pa kreisi) un Ēvalds Mugurēvičs

Tā ir kaimiņvalsts pateicība augstas kvalifikācijas zinātniekiem par sadarbību un kolleģialitāti.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Zatlers Gruzijā saņem apbalvojumu

Bijušais Valsts prezidents Valdis Zatlers (Reformu partija) Gruzijas apmeklējuma laikā ticis ar prezidentu Michailu Saakašvili un premjermministru Bidzinu Ivanišvili. Zatlers Gruzijas prezidentam apliecinājis Latvijas atbalstu Gruzijas eiroatlantiskās integrācijas centieniem un atzinīgi novērtējis abu valstu tuvās partnerattiecības un atklāto dialogu. Ar premjermministru Ivanišvili Zatlers pārrunājis reģionālos jautājumus un aicinājis stiprināt abu valstu ekonomiskās saites.

Īpašā ceremonijā Gruzijas prezidents Saakašvili apbalvojis Zatleru ar Izcilības (ekselences) ordeni. Valdim un Lilitai Zatleriem piešķirts arī Gruzijas goda pilsoņu statuss, kas apliecināts ar sertifikātiem un goda medaļām.

Vēstnieks apmeklē Eiropas Patentu biroju Hāgā

Latvijas vēstnieks Nīderlandē Māris Klišāns (*attēlā*) Hāgas pilsētā Raisvaikā apmeklēja Eiropas Patentu biroju (EPO). Organizācijas galvenā mītne atrodas Mīnchenē, bet Hāgā ir tās filiāle.

Vēstnieks tikās ar EPO viceprezidentu Nīderlandē. Gijomu Minoju, kas vada Ģenerāldirektorātu, kurš ir atbildīgs par Eiropas patentu pieteikumu izvērtēšanu. Tikšanās laikā vēstnieks tika iepazīstināts ar EPO vēsturi, patentu piešķiršanas kārtību un darbības specifiku, kā arī pārrunāja sadarbību ar Latviju. Pēc oficiālās tikšanās ar viceprezidentu G. Minoju vēstniekam bija iespēja aprunāties ar diviem latviešiem, kas strādā EPO Hāgā. Lai gan EPO nepastāv kvotu sistēma pēc valstiskās piederības, organizācija cenšas pieņemt darbā iespējami vairāku tautību pārstāvjus. Pretendentiem jābūt ar maģistra gradu tehniskajās zinātnēs un jāprot trīs oficiālās EPO darba valodas (angļu, franču un vācu).

Informē Kanadas ražotājus par neizmantotām iespējām Latvijā

Latvijas vēstniecība Kanadā pirmo reizi piedalījās izstādē *SMART Prosperity Now: Go Global!*, ko organizēja Kanadas Ražotāju un eksportētāju asociācija. Izstāde rīkota, lai palīdzētu Kanadas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem meklēt jaunas eksporta iespējas un biznesa partnerus globālajā tirgū. Latvijas vēstniecības darbinieki ražotājiem stāstīja par Kanadas uzņēmumu neizmantotajām iespējām Latvijas tirgū, par Latvijas ekonomisko situāciju un investīciju vidi, kā arī iepazīstināja ar dažādiem informāciju Latvijai Investīciju un attīstības aģentūras sagatavotiem materiāliem. Latvijas vārds izskanēja arī dažās uzņēmēju prezentā-

cijās. Kanadas Ražotāju un eksportētāju asociācijas prezidents Roberts Hetins aicināja izpētīt un apgūt jaunus tirgus ne tikai augošajās Āzijas valstīs, bet arī Eiropā, tostarp Latvijā, savukārt Kanadas elektronikas ražotājkompanijas *Escort Manufacturing Corporation* viceprezidents Hani Abdelgalils stāstīja par uzņēmuma labo pieredzi eksporta jomā tieši Austrumeiropas valstīs, arī Latvijā. Izstādi Toronto piepilsētā Misisāgā apmeklēja apmēram divsimt dažādi Kanadas ražotāji.

Iemācīja mūsu tautu runāt: Jānim Endzelīnam – 140

Šajās dienās aprit 140 gadu, kopš dzimis izcilais latviešu valodnieks Jānis Endzelīns. Dažas atziņas, kas raksturo viņa veikumu mūsu valodniecībā.

- Endzelīns savai tēvzemei ir pakalpojis tā, ka par to viņam būs pateicīgas vēl nākamās paaudzes.
- Endzelīns viens pats uzcēla visu latviešu gramatikas un gandrīz visu baltu salīdzināmās valodniecības ēku.
- Endzelīnam allaž dedzīgi rūpējies valodas latviskums. Viņam par godu un mums par kaunu jāatzīst, ka 1928. gadā publicētā Endzelīna grāmatiņa "Dažādas valodas kļūdas" mūsu dienās ir gandrīz tikpat aktuāla kā toreiz. Endzelīns bija pārliecināts, ka "attīstās valoda, tālāk izveidojoties saskaņā ar savām normām un pēc pašas veciem paraugiem, bet ne citu valodu ietekmē".
- Endzelīna studente Zenta Mauriņa teikusi: "Jo ilgāks laiks pāriet, kopš es beidzu baltu filoloģijas nodaļu, jo skaidrāk es saredzu tā sava skolotāja dziļumu, kas mūsu tautu, šļupstošu bērnu, iemācījis pareizi runāt un kas saviem skolniekiem rādījis, ka jāiet savs ceļš paceltu galvu par spīti šķēršļiem, zaimiem un asajam vientulības vējam."

Balvas divām Latvijas filmām
Abas Latvijas filmas, kas bija iekļautas 63. Starptautiskā Berlīnes kinofestivāla *Generation Kplus* sadaļā, saņēmušas apbalvojumus. Jāņa Norda pilnmetrāžas spēlfilma „**Mammu, es tevi mīlu**” ieguva Starptautiskās žūrijas balvu un 7500 eiro naudas balvu. Savukārt Ēvalda Lāča animācijas filma „**Eži un lielpilsēta**” ieguva žūrijas balvu, kā arī bērnu žūrijas diplomu. Nozīmīgo balvu par filmu „Mammu, es tevi mīlu” klātienē saņemt devušies filmas režisors Jānis Nords un producete Alise Ģelze. Filmai pievērsa starptautisko kino festivālu

uzmanība, un filmas dalība ir apstiprināta jau vairākos nozīmīgos kino festivālos ASV. Drīzumā notiks filmas pirmizrāde Latvijā.

Jānis Nords a saņēmis uzaicinājumus no ASV, Kanadas, Austrālijas un Izraēlas piedalīties citu valstu kinofestivālos.

Latvijas pagājušā gada spilgtākā dokumentālā filma – „Dokumentālists”

Ivara Zviedra un Ineses Kļavas „Dokumentālists” joprojām apceļ pasauli un šomēnes tiks demonstrēta festivālā *Zagreb Dox*. Filma iekļauta Ņujorkas Modernās mākslas muzeja filmu programmā. Filma tiks demonstrēta Ņujorkas Modernās mākslas muzejā, kur kopš 2001. gada katru februāri divu nedēļu garumā notiek starptautisks dokumentālo filmu festivāls *Documentary Fortnight*.

Kadrā no filmas „Dokumentālists”

Rīgā koncertēs kanadiešu mūziķe Chinawoman

5. aprīlī klubā *Nabaklab* uzstāsies Kanadas mūziķe *Chinawoman* (*attēlā*). Latvijā dziedātāja popularitāti ieguva, piedaloties latviešu spēlfilmā *Kolka Cool*, kurā ir dzirdams mākslinieces dziedājums. *Chinawoman* pirmoreiz Latvijā viesojās pagājušā gada festivālā „Laba daba” un tika atzinīgi novērtēta.

Zemās balss īpašniece *Chinawoman* jeb īstajā vārdā Mišelle dzied astoņdesmito gadu stila melodijas traģikomiskās noskaņās.

Mākslinieces atskaņojums ir melodiski sentimentāls, sirsnīgs, retro stilā. Dziedātājas dzimtas saknes meklējamas Krievijā, bet pati viņa dzimusi Toronto un uz augusi, klausoties 70. gadu padomju estrādes zvaigznes - Allu Pugačovu un citas. Iespējams, ka tieši šā iemesla pēc viņas mūzika ir sirdij tuvāka un saprotamāka austrumeiropiešiem, nevis kanadiešiem. *Chinawoman* pazīstamība pasaulē pēdējā laikā augusi, nesen izdots viņas jaunais singls *Vacation From Love*.

Egils Siliņš turpina Vāgnera maratonu Parīzes Bastilijas operā

Latviešu basbaritons Egils Siliņš (*attēlā*) dziedāja Votāna lomu

Richarda Vāgnera operas *Valkīra* atjaunojuma pirmizrādē Parīzes Bastilijas operā, tā turpinot savu Vāgnera maratonu, kas kopumā aptver tetraloģijas *Nibelunga gredzens* 18 izrādes.

Egils Siliņš jau veiksmīgi nodziedājis Votāna lomu četrās Vāgnera operas *Reinas zelts* izrādēs, aprīlī sekos arī operas *Zigfrīds* iestudējums, kurā dziedātājam uzticēta Ceļinieka (Votāna) loma. *Nibelunga gredzena* režisors ir Ginters Krēmers, diriģents - Parīzes Bastilijas operas mūzikālais vadītājs Filips Džordans. Votānu operā *Valkīra* Egils Siliņš dziedās arī izrādēs 20. un 28. februārī, kā arī 6. martā.

Līdzfinansēs četru latviešu autoru darbu izdošanu ārvalstīs

Beidzies Latvijas Literatūras centra kultūras programmas „Latvijas literatūra pasaulē” ietvaros sadarbībā ar Valsts kultūrkapitāla fondu organizētais konkurss „Atbalsts ārvalstu izdevējiem Latvijas literatūras tulkojumu izdošanai”. Konkurss atbalstu guvuši četri projekti. Finanšu atbalstu saņems ASV izdevniecība *Open Letter Books* Ingas Ābeles romāna „Paisums” izdošanai angļu valodā, Gruzijas apgāds *Bakur Sulakauri* Noras Iksenas darba „Dievmātes draudzene” klajā laišanai gruzīnu valodā, Kanadas izdevniecība *Guernica Editions* Liānas Langas dzejas izlases izdošanai angļu valodā un Zviedrijas apgāds *Tranan*, kas iecerējis izdot Zigmunda Skujiņa romāna „Miesas krāsas domino” tulkojumu zviedru valodā.

Itālijas vēstnieka atzinība par Gaismas pili

Itālijas vēstnieks Latvijā Džovanni Polici (*attēlā*) pēc Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) būvlaukuma apmeklējuma ir pārliecināts, ka *Gaismas pils* noteikti kļūs par Rīgas un visas Latvijas simbolu. Polici bija gandarīts par redzēto un raksturoja topošo bibliotēku kā civilizācijas pieminekli, salīdzinot to ar Ēģiptes piramidām. Viņš atzinīgi novērtēja arhitekta Gunāra Bir-

kerta un Nacionālās būvkompaniju apvienības veikumu, paužot arī lepnumu par to, ka ēkas tapšanā savu roku pielikuši italiešu būvnieki.

Vēstnieks izrādīja lielu interesi apskatīt 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas epicentru - topošo LNB ēku, kas pavisam drīz būs platforma dažādām kultūras norisēm, tostarp izstādēm, koncertiem, lekcijām, performancēm un diskusijām.

Viena no būtiskām Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas *Rīga 2014* aktivitātēm būs LNB izstāde „Grāmata 1514-2014”, kurā unikāli 500 gadus veci grāmatu izdevumi un mūdienu informācijas tehnoloģijas stāstīs aizraujošu stāstu par Eiropas kultūras procesu daudzveidību un starpkultūru mijiedarbības nepārtrauktību. Uz Rīgu tiks vesti arī italiešu literatūras darbi un citas Itālijā izdotas grāmatas, kas motivējušas Polici iepazīties ar izstādes koncepciju un plānoto izstādes izvietojumu jaunajā bibliotēkas ēkā.

Augstākās izglītības studiju izvērtēšanas projekts izgāzies

Pēc TV3 raidījuma *Nekā persona* informācijas, Augstākās izglītības studiju programmu izvērtējums nav izmantojams. Tā pavēstījis izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis. Aizdomās par nepilnīgi veiktu darbu, apstiprinot auditorfirmas *SIA Deloitte Latvia* veiktā audita rezultātus. Ķīlis sola vērsties Ģenerālprokuratūrā, jo auditori, pārbaudot Jāņa Vētras vadītās Augstākās izglītības padomes (AIP) darbu, saskata tur arī varbūtējus krimināla rakstura pārkāpumus. Ķīlis un viņa Reformu partijas biedri Saeimā prasiot izvērtēt Vētras darbību un līdz ar to arī Vētras turpmāku atbilstību amatam.

(Vairāk lasiet 9. lpp.)

Saskaņas centrs negrib Lindermanu

Saeimas opozīcijas apvienība *Saskaņas centrs* (SC) noraidījusi radikālā aktivista Vladimira Lindermana vadītās partijas *Dzimtā valoda* vēlmi kopīgi startēt Rīgas domes vēlēšanās un veidot kopīgu „Ušakova un Lindermana” savienību. Atteikums motivēts tādējādi, ka tas viss esot Ministru prezidenta Valža Dombrovska pārstāvētās partijas *Vienotība* un specdienestu intrigas. *Dzimtā valoda* paziņojumā presei norādījusi, ka „daudzus rīdziniekus satrauc perspektīva, ka galvaspilsētā varētu atgūt varu nacionālisti”. Īpašu trauksmi izraisījis fakts, ka pilsētas krievu iedzīvotāju balsis varētu dalīties starp *Saskaņas centru* un *Lindermana partiju* – *Par dzimto valodu!* „Esam pārliecināti, ka krievu vēlēšanu vairākums labprāt balsotu par abu partiju sarakstu, par Ušakova un Lindermana savienību,” teikts Lindermana organizācijas paziņojumā. Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs apliecinājis, ka nesadarbosies ar Lindermanu.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Prelatviska ofensīva plašā frontē

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Pašvaldību vēlēšanas ir tikai viens no sektoriem plašajā frontē, kur prelatviskie spēki izvērs konsekvēntu ofensīvu. Tās mērķis ir padarīt

Latviju par divkopienu valsti visos dzīves aspektos.

Saskaņas centrs (SC) uz šo mērķi stūrē piesardzīgi, nevēloties priekšlaicīgi atbaidīt latvisko elektorātu, bet krasi antilatviski noskaņotā partija *Zarja* (Za rodnoj jazik, Ausma), kas tagad nosaukta Lindermana vārdā, nekautrēdamās saasina konfrontāciju, liekot lietā dažādus PR stihus, kas maksā naudu - no "neskaidriem" avotiem.

Lindernanieši (tā viņus tagad var oficiāli titulēt) savā kongresā bramanīgi solīja: "Mēs izplatīsimies kā vīrusi" (ne visai gudra metafora), - un atkārtēja jau ierastās prasības - piešķirt krievu

valodai oficiālu statusu un LR pavalstniecību visiem Latvijas iedzīvotājiem - bez jebkādiem eksāmeniem, bez latviešu valodas prasmes, automatiski un vienkopus.

Tagad klāt nākusi jauna prasība - lai Latvijas pasēs būtu iespējams ierakstīt ne tikai personas vārdu un uzvārdu, bet arī tēva vārdu (*otčestvo*), kā tas bija Padomju Savienībā. Raugi, krievos tā "pieņemts" un tēva vārds esot krievu cilvēka identitātes neatņemama sastāvdaļa. Šīs akcijas rosinātāji cer, ka latviešus izdosies pamazām pieradināt pie tā, ka dokumentu kārtošana "pēc krievu modes" ir gluži normāla parādība...

Te nu atļausos mazu atkāpi. Pērgada "valodas referendumā" iniciatori prasīja, lai Latvijā tiktu atjaunota lietvedība krievu valodā, kā tas bija PSRS laikā. Un te man ir izdevība citēt "tēvu un skolotāju" J.V. Staļinu: 1917. gada 23.

martā, neilgi pēc demokrātiskās Februāra revolūcijas, viņš boļševiku avīzē *Pravda* prasīja, lai reģionos, ko kompakti apdzīvo nekrievi, lietvedība būtu vietējā valodā. Tai pašā rakstā Staļins iebilda pret Krievijas Pagaidu valdības nodomu "pāsludināt krievu valodu par valsts valodu". Tā nu ir marksistiskā dialektika. Okupētajā Latvijā, kā zināms, "Staļina konstitūcijas" pavēni lietvedība iestādēs un uzņēmumos viscaur bija krievu mēlē.

Radikālais lielkrievu šovinists, lindermanietis Aleksandrs Gaponenko, kas vada t.s. "Eiropas (!) pētījumu centru", kopā ar kādu noslēpumainu latgalieti (?) Oļegu Alantsu sarakstījis un izdevis biestu (500 lpp.) grāmatu *Latgalijs - v poiskach inogo bitija* (Latgale - jaunas esamības meklējumos). Ne jau latviski vai "latgaliski", bet krievu valodā un krieviskā garā mēģināts pamatot tezi, ka Latga-

lei nepieciešama autonomija, ka latgalieši esot īpašs "etnoss".

Labi vēl, ka patiesie latgaliešu kultūras un novada īpatnību entuziasti no šīs klajās diversijas norobežojas.

Man jau ir gadījies pieminēt kritiķi un tulkotāju Hariju Gailiti, kas, pilnīgi pārzinot savu dzimto latviešu valodu, ietiepīgi parakstās *Garri Gailit*. Tagad viņš portālā www.IMHOclub.lv aicina: "Mums, krievu cilvēkiem, jāsaliedējas." Ir, izrādās, arī tādi.

Virsrakstā minētās ofensīvas triecienbrigāde ir t. s. Nepilsoņu kongresa vadība, kas taisni 1. jūnijā, kad Latvijā jānotiek pašvaldību vēlēšanām, rīko paralēlas jeb alternatīvas vēlēšanas: tie, kam pase ir violetā krāsā un kas nav naturālizējušies (vai nevēlas to darīt?), tai dienā vēlē deputātus savā organā, kuŗu sauks *Nepārstāvēto parlamentu (Parlament nepredstavļennich)*.

Šis paralēlais parlaments aizstāvēšot 300 000 nepilsoņu intereses, komunicējot ar LR valdību, norāda juriste *Jeļizaveta Krivcova*, runājot Nepilsoņu kongresa vadi-

bas vārdā.

Paralēls parlaments, paralēla vara - tas viss mazliet atgādina boļševiku taktiku Krievijā pēc 1917. gada Februāra revolūcijas: paralēli Pagaidu valdībai - strādnieku un zaldātu Padomes. Kaut gan tas tagad ir tikai farss, zināma modrība te nebūtu lieka.

1. jūnija pašvaldību vēlēšanu degpunktā ir Rīga, kuŗas lielvecākais Nils Ušakovs (SC) kā galvaspilsētas "menedžeris" ir diezgan populārs. Būtu jau labi, ja vēlēšanu rezultātā Ušakovu nomainītu LR pamattautas pārstāvis. Taču latvieši diemžēl ir gana sašķelti. Tas patiešām nav normāli, ka pret Ušakovu kandidē veseli četri latvieši. Pēdējā *Latvijas fakti* aptauja liecina, ka 73,7 % rīdzinieku (59,3 % latviešu, 95,5 % citautiešu) vēlas, lai Ušakovs paliktu savā amatā, NA kandidāti Baibu Broku atbalsta 8,9 %, *Vienotības* Sarmīti Ēlerti - 7,1 %, varbūtējo ZZS kandidātu Māri Gaili un Ingu Antāni no Reformu partijas - pa 3,6 %.

Vai jācer uz brīnumu?

Franks Gordons

PĀVESTAM AIZEJOT

Pagājušajā nedēļā Romas katoļu Baznīcas (un ne tikai) pasauli apšalca vēsts, ka baznīcas vadītājs, pāvests Benedikts XVI ir nolēmis atkāpties no amata, jo veselība vairs neļaujot kalpot pilnvērtīgi. To 85 gadus vecais pāvests esot sapratis pērn, kad pēc vizītes otrā pasaules puslodē juties pagalam savārdzis un ārsti viņam ieteikuši vairāk palikt mājās un nebraukt pa visu pasauli, kā to īpaši bija darījis viņa priekštecis amatā Jānis Pāvils II. Ievēlēšanas brīdī Benediktam bija 78 gadi, un jau toreiz ļaudis prognozēja, ka laiks amatā pāvestam nekāds garais nebūs, bet lēmums tik un tā bija pārsteidzošs - kaut vai tāpēc, ka pirms Benedikta brīvprātīgi no amata bija atkāpušies tikai divi pāvesti, pēdējais no tiem - pirms kādiem 700 gadiem.

Neesmu katolis, bet man par šā cilvēka aiziešanu nav žēl. Pirmkārt jau jāatzīst, - ja cilvēks vairs nejūtas spējīgs darīt savu darbu, tad ir gluži loģiski, ka viņš aiziet atpūtā. Lai viņam vieglas dienas! Taču vēl jo mazāk žēl ir tāpēc, ka cilvēks, kuŗam vecāki piešķirusi vārdu Jozefs Racingers, neko labu pasaulei nav nozīmējis. Atceros brīdi, kad pēc ievēlēšanas viņš iznāca uz Sv. Pēteru baznīcas balkona. To es vēroju televīzijā, un, goda vārds, pirmais, kas man ieņāca prātā, viņu ieraugot, bija, „lūk, ļauns cilvēks”. Kaut kas viņa acīs mani darīja nemierīgu. Drīz vien par šo cilvēku uzzināju vēl šo to. Piemēram, ka jaunībā viņš bijis Hitlera jauniešu organizācijas biedrs (protams, J. Racingers ir vācietis). Daudz vēlāk viņš pats apgalvoja, ka viņu tur esot pierakstījis kāds cits bez viņa zināšanas. Var jau būt, bet darbs, ko viņš darījis, pirms kļuva par pā-

vestu, nemaz tik tālu no šās organizācijas pieejas nav bijis.

Divdesmit piecu gadu ilgumā nākamais pāvests Benedikts vadīja tā dēvēto Ticības doktrīnas draudzi, ko lasītāji noteikti pazīst labāk ar tās senāko nosaukumu - Svētā inkvizīcija. Šīs iestādes kontā ir pietiekami daudz grēku, ne mazums „svēto kaŗu,” kuŗus Romas katoļu Baznīca izkaroja visā mūsdienu Eiropā un arī ārpus tās robežām, kristietību cilvēkiem, kuŗus Baznīca uzskatīja par „bezdievjiem”, uzspiežot ar zobenā palīdzību. Tiem, kuŗi devās kaŗot, Baznīca, starp citu, solīja brīvbiļeti uz debesīm, un to mūsdienās citādi nekā par korupciju būtu grūti uzskatīt. Šādu „brīvbiļešu” tirgošana, lieki teikt, bija viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc Mārtiņš Luters ar laiku jutās spiests atteikties no Romas virsvaldības.

„Svētās inkvizīcijas” vēsturē ir arī plaša jo plaša cenzūra, sākot ar viduslaikiem, kad Eiropā (un ne tikai) sāka attīstīties zinātne, kuŗa pietiekami bieži nonāca pretrunā ar to, kas rakstīts Bībelē un kam ļaudis svēti ticēja. Kādas tikai likstas nepiemeklēja tādus agrīnos zinātniekus kā Galilejs, kas, starp citu, „uzdriksējās” paziņot, ka mūsu pasaule tomēr nav Visuma centrs. Lielā astronomā Johannesa Keplera agrīnais šedevrs par astronomiju no Baznīcas puses bija aizliegts vairāku gadsimtu garumā. Pirmajā aizliegto darbu sarakstā bija vismaz 550 autori plūs vēl liels skaits atsevišķu rakstu darbu. Kopš tā laika aizliegti bijuši visvairāk darbi, tostarp, piemēram, Čārlza Darvina meistar-darbs par sugu attīstību pasaulē. „Svētās inkvizīcijas” acīs „nepieņemami” bija arī ļoti daudzi darbi, kas sen jau atzīti par patiesiem šedevriem, pēdējā oficiālajā sarakstā bija 4000 dažādu darbu, kuŗus

Baznīca viena vai otra iemesla pēc uzskatīja par bīstamiem un neakceptējamiem. No cenzēto grāmatu oficiālā saraksta Vatikāns atteicās tikai pagājušā gadsimta 60. gados, tomēr ar brīdinājumu, ka katoļiem pašiem jāprotas un jāzina, ko vajag un ko nevajag lasīt. Viegli iedomāties, piemēram, ko cenzori būtu domājuši par Džounas Roulingas monumentāli veiksmīgajām grāmatām par mazo burvi Hariju Poteru. Taču tā nu ir iestāde, kuŗu vadīja pāvests Benedikts XVI.

Kļuvis par pāvestu, Benedikts drīz paguva sanaidoties ar musulmaņu pasauli, bez komentāra kādā uzrunā citējot apgalvojumu, ka „parādi man to, ko pasaulei atnesis Muhameds, un tu atradīsi to, kas ir ļauns un necilvēcisks”. Vēlāk pāvests atvainojās, bet trācis islama pasaulē tā kā tā bija varens. Ebrējus viņš savukārt nokaitināja ar apgalvojumu, ka Dievs meklējot veidu, kā viņus apvienot ar kristiešiem, it kā tas būtu galvenais, ko ebrēji gaida. Nepalīdzēja arī pāvesta lēmums atcelt vairāku garīdznieku izraidīšanu no baznīcas, jo tie bija atļāvušies publiski apšaubīt briesmīgo traģēdiju - holokaustu pret ebrēju tautu.

Tomēr par visu vairāk Benedikts XVI joprojām uzturēja Romas katoļu Baznīcas absolūto neizpratni, ka pasaule tomēr ir attīstījusies kopš laikiem, kad dzīvoja Jēzus. Uzskatāms piemērs nesena laikā bija Vatikāna bargais *uzbrauciens* amerikāņu mūķenēm, kuŗas aktīvi aizstāvēja ASV prezidenta Baraka Obamas veselības apdrošināšanas plānu. Nē, sacīja Roma, mūķenēm ir jāpretojas abortiem un homoseksuālu personu tiesībām, kāds tur apdrošināšanas plāns. 2010. gada maijā Vatikāns pat izslēdza no dievgalda aprites (t.s. ekskomunikācija - briesmīgākais sods, kādu Roma var pie-

sprīst) mūķeni, kas strādāja par slimnīcas administratori un bija atļāvusi abortu sievietei, kuŗa citādi būtu nomirusi. Par abortiem Benedikts ir teicis, ka katoļiem var būt dažādas domas par visvairāk jautājumiem, bet par abortiem gan ne. Tos neviens „kārtīgs” katolis nedrīkst ne atbalstīt, ne veicināt.

Tajā pašā kategorijā ir ierindojams Romas katoļu Baznīcas aizliegums dievgalda laikā pasniegt vīnogu sulu vīna vietā arī tad, ja draudzē ir ievērojamas problēmas ar alkoholismu. Atkal - cilvēka veselība ir mazāk svarīga par baznīcas tradīcijām, lai arī cik vecas tās būtu. Varam minēt arī Vatikāna uzstājību, ka neviens „kārtīgs” katolis nedrīkst lietot grūtniecības novēršanas līdzekļus, tā nodrošinot, lai trūcīgas ģimenes, kuŗas tāpat jau nevar pabarot sešus bērnus, nedrīkstētu darīt neko tādu, kas novērstu septītā bērna piedzimšanu. Nemaz nerunāsim par nepārtraukto pārliecību, ka pasaules iedzīvotāju lielākā puse (sievietes) nav piemērotas priesterībai.

Protams, pasaulē ir neskaitāmi daudz Romas katoļu, kuŗi šīs Vatikāna „mācības” ignorē. Sievietes katoles lieto kontrceptīvos līdzekļus, pasaulē ir arī geju un lesbišu katoļu draudzes. Taču, pirmkārt, daudz vieglāk būtu, ja ļaudis nebūtu spiesti domāt par savu dvēseli tad, kad viņi vēlas novērst grūtniecību vai mīlēt sava dzimuma cilvēku. Protams, Romas katoļi nav vienīgie, kuŗi šādās jomās turas pie gadsimtiem vecām dogmām, arī pie mums Latvijā ir evaņģeliski luteriskā Baznīca, kas konservātīvisma jomā sacenšas ar Vatikāna bargākajiem reakcionāriem.

Taču tieši Romas katoļu Baznīcas gadījumā ir arī jādodomā par milzīgo liekulību, jo šī it kā „morāles citadele,” kā zināms pēc aizpērn nopludinātajiem Vatikāna dokumentiem, ir līdz pēdējai vi-

litei korumpēta, piedevām visa pasaule tagad zina, cik ļoti bieži priesteri ir bijuši seksuāli uzbrucēji. Amerikā ir vairākas draudzes un diakonijas, kas bijušas spiestas bankrotēt, jo upuriem maksājamā sāpju nauda ir bijusi nepanesama. Daudzu, daudzu gadu un gadsimtu gaitā Baznīca ir darījusi visu iespējamo, lai šos it kā celibāta ievērotājus noziedzniekus slēptu un glābtu. Vai tā ir morāle?

Bez šaubām, maz ticams, ka nelielā grupiņa gados ļoti veco vīriešu, kuŗi pēc mēneša izraudzīsies nākamo pāvestu, izvēlēties tādu, kas to vedīs liberālā virzienā. Romas katoļu Baznīca ir hierarhiska un patriarhāla, joprojām tā apgalvo, ka pāvests vienīgais visā pasaulē ir nekļūdīgs visās lietās un visos jautājumos. Manā ieskatā Dievs ir kaut kas viens, bet cilvēka radītā baznīca - pavisam kas cits, un maz kas cilvēces vēsturē ir bijis destruktīvāks par „organizēto reliģiju.” To rakstu kā ticīgs cilvēks, kas pagājušajā svētdienā mācītāja Juŗa Čališa promienes laikā vadīja svētdienas dievkalpojumu un lasīja sprediķi par Jēzus kārdināšanu velna rokās.

Es esmu ticīgs cilvēks, kas svētic, ka Jēzus vēsts nebija par noraidīšanu, tieši pretēji, tā bija par iekļaušanu, jā, arī domājot par prostitūtām, par lepras slimniekiem un, vēl trakāk, par nodokļu iekasētājiem. Romas katoļu Baznīca savukārt ir par noraidīšanu. Tu nepieņem visu mūsu mācību? Vācies! - Tam nu ar Jēzus vēsti nav itin nekāda sakara. Un tāpēc es ļoti ceru, ka nākamais pāvests, ja nepavērsīs Vatikāna seju 21. gadsimta virzienā, vismaz saprātīs, ka Baznīcai pašai ir pietiekami daudz grēku, kuŗus pārdomāt. Varbūt tikai tad varēs sākties saruna par to, ka mūķenes, kuŗas atbalsta veselības aprūpi Amerikas Savienotajās Valstīs, kaut kādā nozīmē ir „sliktas”.

Kārlis Streips

Pošamies uz *Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumu* 2.- 4. jūlijā Rīgā

„LATVIJAS UZŅĒMĒJU BALSS KOPŠ 1934. GADA”

Šāds ir Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) sauklis, kas rotā nevalsts, neatkarīgās organizācijas logo, kuŗa centrā attēlots tirdzniecības dieva – Merkura zizlis, kuŗa spārni simbolizē tirdzniecības gaisa ceļus, savukārt ziļļa lejasdaļā pievienotais enkurs - tirdzniecības jūras ceļus. Logotipu papildina ap zizli savijušās odzes – gudrības simbols, savukārt ozollapu ietvars simbolizē Latvijas dabas bagātību. LTRK ir trimdas latviešu lielākās organizācijas PBLA sadarbības partneris, gatavojoties uz pirmo, lielāko un nopietnāko pasaules latviešu biznesa forumu, kas norisināsies šā gada jūlijā sākumā. Šis nedēļas aktuālajā intervijā uz sarunu aicināts LTRK valdes priekšsēdis, pēc izglītības jurists **Jānis Endziņš**, lai pastāstītu par savu organizāciju un to, kā rit minētā foruma sagatavošanas darbs. Un par to, kā varbūt ikviens no mums var tajā līdzdarboties.

J. E. Tirdzniecības un rūpniecības kamera ir brīvprātīga uzņēmēju apvienība, kas izveidota 1934. gadā pēc Kārļa Ulmaņa iniciatīvas. Ulmanis tolaik redzēja nepieciešamību pārņemt Latvijā labāko pasaules pieredzi, organizējot arodu kameras. Tā izveidojās lauksaimniecības un amatniecības kameras, kā arī Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera – ar mērķiem, kas aktuāli vēl šodien. Un šodien mūsu trīs galvenie mērķi jeb atbildības ir, pirmkārt, labvēlīgas uzņēmējdarbības vides izveidošana, otrkārt, uzņēmēju spēju stiprināšana jeb konkurētspējas paaugstināšana un, treškārt, eks-

porta atbalsts.

Turklāt esam atguvuši arī savu vēsturisko namu Krišjāņa Valdemāra ielā 35, Rīgā, kas ir valsts nozīmes kultūras piemineklis un tiek renovēts. Lieki teikt, ka padomju gados Uzņēmēju nams daudz cietis.

Mūsu galvenais instruments ir mūsu „balss” – lobija darbs. Esam partneri kā valdībai, tā pašvaldību institūcijām, darbojamies par ekspertiem likumprojektu apspriešanā un arī paši piedalāmies likumu izstrādē. Kameras darbība ir virzīta uz to, lai Latvijas valstī būtu konkurētspējīga uzņēmējdarbība, lai latviešu uzņēmēji spētu iesaistīties Eiropas Savienības fondu apguvē un iekļautos ES vidē kā līdzvērtīgi „spēlētāji”. Ļoti svarīgs mūsu darbības aspekts ir sadarbība ar valsts ārlietu dienestu, it īpaši jaunu eksporta tirgu apguvē.

Runājot par uzņēmējdarbības spēju stiprināšanu, ar to saprotam galvenokārt labu apmāci-

bas darbu. Kamera Eiropas Sociālā fonda līdzfinansēta projekta Produktivitāte.lv ietvaros nodrošina iespējas apgūt vairāk nekā 120 apmācības programmas – semināros,ursos,ko vada profesionāli ārvalstu un pašmāju speciālisti.

Un vēl – zinot, cik gausi Latvijā joprojām notiek tiesvedība, esam izveidojuši LTRK Šķirētjesu, kas strīdus starp uzņēmējiem iztiesā ātri, objektīvi un neitrāli.

Latvijas valsts Kamerai ir deleģējusi tiesības izsniegt preču izcelsmes sertifikātus, kā arī tā sauktās ATA karnetes. Izmantojot tās, iestādes un uzņēmumi uz izstādes laiku var izvest no valsts preces vai skatuves aprikojumu, ja jādodas uz koncertu vai izrādi ārpus Latvijas.

Kas ir LTRK biedri, un kā par tādiem kļūst?

LTRK līdzdalības ziņā ir brīvprātīga uzņēmējdarbības organizācija, kas spējusi piesaistīt lielāko biedru skaitu – apvieno-

jam 1 002 biedrus – individuālus uzņēmumus - un 45 nozaŗu asociācijas. Aizvadītajā gadā jaunu biedru skaita pieaugums mērijams 38 %, kas apliecina, ka mūsu organizācija pieņemas spēkā. Par LTRK biedru var kļūt ikviens uzņēmējs, uzņēmums vai asociācija, ir arī tā sauktie asociētie biedri, kas nemaksā dalības maksu, bet piedalās tikai atsevišķās aktivitātēs. Biedru gada maksa ir atkarīga no uzņēmuma darbinieku skaita, un tās lielums ir,

Un vēl arī Foruma dalībnieku līdzdalības maksa.

Ārvalstis darbojas Latvijas goda konsuli, kas taŗu ir milzīgs potenciāls šāda Foruma rīkošanā. Jo viņu vidū ir galvenokārt veiksmīgi uzņēmēji, juristi, ārsti utt., kuŗi guvuši panākumus savā nozarē mītnes zemē, kuŗiem ir sabiedriskās darbības pieredze un – galvenais – ieinteresētība par Latviju. Kā to izmantot?

Vistiešākajā veidā jau sadarbo-

Jānis Endziņš: “Mūsu galvenais instruments ir mūsu „balss” – lobija darbs. Esam partneri kā valdībai, tā pašvaldību institūcijām, darbojamies par ekspertiem likumprojektu apspriešanā un arī paši piedalāmies likumu izstrādē. Kameras darbība ir virzīta uz to, lai Latvijas valstī būtu konkurētspējīga uzņēmējdarbība, lai latviešu uzņēmēji spētu iesaistīties Eiropas Savienības fondu apguvē un iekļautos ES vidē kā līdzvērtīgi „spēlētāji”. Ļoti svarīgs mūsu darbības aspekts ir sadarbība ar valsts ārlietu dienestu, it īpaši jaunu eksporta tirgu apguvē.”

sākot no Ls 50,- gadā mikrouzņēmumiem, līdz Ls 1500,- gadā lielajam uzņēmumam vai asociācijai. Ko piedāvājam? Piemēram, bezmaksas apmācības, kur katra uzņēmējdarbības segmenta pārstāvji var izraudzīties sev piemērotāko. Tā kā neesam valsts institūcija un mums pašiem jāpelna, pats svarīgākais ir darbības kvalitāte. Savukārt biedru daudzums nodrošina neatkarību un neitralitāti, – nav iespējams darboties kāda atsevišķa biedra vai nelielas biedru grupas interesēs.

Kam radās ideja par Forumu šovasar – Kamerai vai PBLA?

Iniciatīva pieder PBLA – viņi priekšsēŗa Jāņa Kukaiņa personā mūs uzrunāja. Šā gada 9. janvārī tika noslēgts sadarbības līgums, kuŗā noteiktas abu organizāciju kompetences un atbildības. Tā kā esam bezpeļņas organizācijas, Foruma mērķis ir nevis nopelnīt, bet tikai raudzīties, lai tas pašfinansētos jeb būtu „pa nullēm”. Galvenais – aktivizēt uzņēmējdarbības vidi un iekustināt „tiklošanos” Latvijā un diasporā. Ceram, ka šim Forumam būs turpinājums - sekos vēl desmitais un divdesmitais, taŗu kādam tas bija jāsāk.

Kas Forumu finansēs?

Pirmām kārtām mēs, abas rīkotājorganizācijas. Arī Ārlietu ministrija izteikusi gatavību Foruma līdzorganizēšanā un daļējā tā izdevumu segšanā. Mērķtiecīgi aicinām un piesaistām arī uzņēmējus un citus atbalstītājus.

jamies un ļoti vēlamies, lai goda konsuli būtu klāt Forumā – ne velti tā laiku esam saskaņojuši ar Dziesmu un Deju svētku norisi! Forumam ir jāklūst par lielu kontaktu birŗu, kuŗā aptverta plaša uzņēmējdarbības tematika, tirgi.

Istenībā, jau veidojot arī Kameras starptautiskās pārstāvības tiklu, esam pārņēmuši goda konsulu institūcijas pozitīvo pieredzi. Arī mūsu aicinājums ir panākt, lai pasaules kartē rastos arvien vairāk punktu, kur zina par Latviju un kur rosināt interesi pavissam konkrēti ar mums sadarbīties.

Šobrīd Kamerai ir seŗas pārstāvības pasaulē – Igaunijā, Spānijā, Itālijā, Vācijā, Irakā un Krievijā (Samarā). Visās darbojas privātpersonas, kas strādā līdzīgi kā goda konsuli. Tie ir vietējie cilvēki, kam ir autoritāte un labi sakari savā reģionā.

Valsts ārlietu dienestā darbinieku skaits zināmu iemeslu pēc ir samazināts, un nav arī pamata domāt, ka budŗetā atradīsies nauda, lai to palielinātu. Un pavissam nereāli būtu domāt, ka katrā Amerikas pavalstī varētu būt pa Latvijas pārstāvim tautsaimniecības, ekonomikas jautājumos. Šis darbs ir jāveic, balstoties uz privāto iniciatīvu, un kādam tas ir jāsāk. Kamera ir gatava to darīt, un Forums kopā ar PBLA var būt lielisks impulss.

Ar **Jāni Endziņu** sarunājās
Ligita Kovtuna

(Turpināts no 1. lpp.)

PBLA KULTŪRAS FONDA PAZIŅOJUMS

Mūzikas nozare:

Dace Apeŗāne
11 Cat Rocks Dr.
Bedford, NY 10506-2023 USA
aperanscrd@aol.com

Paidagoģijas nozare:

Elizabete Petersona
15 Cherrystone Dr.
Toronto, ON M2H 1R8
CANADA
elitapetersons@sympatico.ca

Preses nozare:

Gunārs Nāģels
PO Box 6219
South Yarra, VIC 3141
AUSTRALIA
redakcija@laikraksts.com

Rakstniecības nozare:

Rolfs Ekmanis
50 Cedar Lane
Sedona, AZ 86336-5011 USA
rekmanis@gmail.com

Tautas un mākslas deju nozare:
Iveta Rone

4 Wilona Ave.
Greenwich NSW 2065 AUSTRALIA
iveta.ronis@tafensw.edu.au

Teātra mākslas nozare:

Inta Purva
236 Bowood Ave.
Toronto, Ont. M4N 1Y6 CANADA
IntaPurvs@rogers.com

Technisko un dabas zinātņu nozare:

Arnis Gross
27 Gissing St.
Blackburn South, VIC 3130 AUSTRALIA
agross@deksoft.com

Tēlotājas mākslas nozare:

Guna Mundheim
131 E 69th St., Apt.9B
New York, NY 10021 USA
gsmhome@aol.com

Pieteikumus un darbus pēc izvērtēšanas PBLA KF nodod Lat-

vijas Institutam vai archīvam, ja nav pievienots norādījums par atpakal sūtīšanu. Godalgoto vārdus paziņosim presē un 18. novembra svinībās latviešu centros.

Līdzekļu pieprasījumi izglītības un kultūras projektu atbalstam iesūtāmi elektroniski PBLA birojam ASV – pblaasv@verizon.net līdz šī gada 1. jūlijam.

Ja līdzekļu pieprasījums pārsniedz ASV\$1000, iesniegumam jāpievieno sīkāks izdevumu apraksts.

Visiem pieprasījumiem obligāti jāpievieno vismaz divas (2) atsauksmes vēstules.

Apbalvojumu pieteikumu un līdzekļu pieprasījumu veidlapas atrodamas PBLA mājaslapā (www.PBLA.lv) zem PBLA Kultūras fonda.

Plaŗāka informācija pieprasāma PBLA KF priekšsēŗei Vijai Zuntakai Bērziņai, vija@berzinsdesign.com, vai 58 Dix Woods Dr., Melville, NY, 11747, USA

Sensācijas, notikumi, ikdiena arī mūzikā

Pašreizējais laikmets – „kurlo laiks” iezīmējas ar to, ka informācijas pārblīvumā troksnī nevar vairs sadzirdēt, ko cilvēks cilvēkam saka. Zudusi prasme ieklausīties. Atliek piebiedroties kopīgajam troksnim, cenšoties pārspēt skaļumā savu kaimiņu, vai arī uzspirdzināt kādu tīmekļa antenu. Ja tam vēl ir antena. Šajā troksņu jūklī zūd realitātes robežas, cilvēka domāšanā ielauzies piedāvājumu decibelu šoks dara savu melno darbu – kā transā dažs gatavojas pasaules galam, bet cits, juzdamies virtuāli svabads kā putns gaisā, aizņemas no šaubīgiem aizdevējiem naudu, ko palaiž vējā vienā vakarā. Nākamā rītā ar sāpošu galvu jāmūc uz Īriju no parādu piedzinējiem. Troksnis iztukšojošs smadzenes no jebkādas realitātes. Prāts kā Aļaska decembrī...

Ko ieteikt? Lūdzu, apsēdieties un ļaujiet savam prātam uz brīdi atpūsties. Vienīgā terapija, ko

var piedāvāt, ir mūzika. Nevis izklaide, bet to, kuŗa var būt kā spogulis jūsu prātam un iztēlei. Interesants fakts, kas minēts kādā pētījumā vienā no intelžurnāliem: kāpēc programmisti vislabprātāk atpūtai izvēlas tieši bērnu grāmatas. Visbiežāk ir citēts lācēna Pūka un brāliņa trusīša prātulas. Intelektu patvērumu meklē tuvāk zemei. Varbūt tāpēc Einšteins rādīja mēli?

Lieliskai atpūtai lieliem un maziem varēja kalpot 26. janvāra operas dienas izrāde bērniem – angļu simtgadnieka Bendžamina Britena (*Lord Britten of Aldeburgh*, 1913-1976) opera „**Spēl-sim operu**”. To jau uzveda mūsu operteātris 1981. gadā, un izrāde gāja ar panākumiem ilgāku laiku kā talantīgs pretstats primitīvajai A. Morozova bērnu operai „Doktors Aikāsāp” (pēc doktora Dūlītla motīviem). Libreto autors tika uzrādīts nevis ar Hjū Loftinga, kādreiz pirmskaŗa Latvijā pazīstamās bērnu grāmatas autora vārdu, bet Kornelijs Čukovskis. Autortiesību konvencija nebija no PSRS puses parakstīta.

Šogad izrādītā opera bija vairāk domāta bērnu auditorijai. Dirģents Andris Veismanis mazos klausītājus iepazīstināja gan ar operas aizkulišu dzīvi, gan ar mūzikas instrumentu pasauli, viņu „mīlestību un ciešanām, kā arī draudzību ar cilvēku”.

Uzveduma otrā daļā, piedaloties operas solisti Kristīnei Zadovskaī, Ingai Šlubovskai, Armandam Siliņam un Viesturam Jansonam, operas notikumi attīstījās tā, kā tiem bija jāattīstās: ar auditorijas un Rīgas Doma skolas koŗa palīdzību slinkais un ļaunais meistars saņēma sodu, bet zēns kļūst par īstu skursteņslauķi. Mūzika, kā bieži Britena operās, melodiska, pikanti vienkārša, krāsaina un interesanta. Bērni aizrāvīgi no visas sirds beigās kopā ar kori un orķestri nodziedāja beigu korāli un kopā ar dvēseles mieru atguvušajiem vecākiem devās mājās.

Zēl, ka izrāžu ir tik maz un ieejas cenas augstas. Domāju, šo tradīciju vajadzētu turpināt līdz brīdim, kad vietā radīsies kāda latviešu komponista līdzvērtīga

bērnu opera. Vai to vēlēties iestudēt mūsu operā – cits jautājums.

Solisti dziedāja aizrāvīgi. Jāizceļ Ingas Šlubovskas gaišais soprāns, arī bērnu koris bija teicami sagatavots. Mazā skursteņslauķa lomā lieliski bija iejuties Doma skolas audzēknis Jēkabs Kalniņš. Par šo puisi mēs vēl nākotnē dzirdēsim daudz laba! Ceru!

1. februārī Lielā gilde bija tā pārpildīta, ka strinkšķēja pa visām vilēm. Klausīties grībētāji cerēja beidzot redzēt un dzirdēt mūsu pasaules zvaigznāja spožo zvaigzni Maiju Kovaļevsku. Pagājušo vasaru dziedones pēkšņā saslimšana sarūgtināja gan Siguldas opersvētku klausītājus, gan organizātorus. „Sen to Maiju daudz zināja, nu to Maiju ieraudzīja!” – kā tautasdziesmā dzied. Tagad beidzot Kovaļevskas cienītāji varēja viņu dzirdēt un redzēt tuvplānā, tieši un nevis caur TV ekrāniem.

Dzūzepes Verdi opera „**Simons Bokanegra**” varbūt nav autora ģeniālākais garabērns, taču sava mūzikālā nozīme tai ir. Un var pateikties Maijas Kovaļevskas,

italiešu tenora Virorio Vitelli un gruzīnu basa Bedri Maisuradzdes meistarībai un talantam, ka opera noskanēja emocionāli sakāpināti un piesātināti ar patiešām cilvēcīgām jūtām. Kaut Ģildes zāle nav ideāla šādiem uzvedumiem, akustika arī visai viduvēja, taču solisti un orķestris, nevērojot visas šīs neērtības, sava diriģenta Aleksandra Viļumaņa vadībā noturēja operas nervu labā līmenī. Protams, pārdomas varēja rasties – kāpēc mūsu pazīstamā prīma netika uzaicināta dziedāt uz Baltā nama skatuves. Tas taču būtu tik normāli. Normāli pasaulē, bet tikai ne Latvijā! Te politiskās zemstrāvas bieži veido neprognozējamas kultūras dzelmju rotaļas. Labi vēl, ka varēja izmantot operas orķestri un dažus solistus (Richardu Mačanovski, Krišjāni Norveli, Jāni Apeini), kuŗi braši turēja līdzī primadonnas un primohomo uzvaras gājienam Verdi vēsturiskajā operā. Klausītāji bija apmierināti.

Pauls Dambis

Mūzejs aizslēdz durvis

2013. gada 11. februāris bija diena, kad Latvijas Nacionālais mākslas mūzejs savā Krišjāņa Valdemāra ielas namā pieņēma apmeklētājus. Pēdējās nedēļās, bet jo sevišķi pēdējās dienās (foto attēlā fiksēta situācija dažas stundas pirms durvju slēgšanas pirmdienas pēcpusdienā) varēja novērot ko Rīgā sen neredzētu – cilvēki, jauni un veci, stāvēja garā jo garā rindā, lai pēdējo reizi iekļūtu šajā cēlajā namā. Ēku tūlīt sāks rekonstruēt. Lai cik saudzīgi būtu rekonstrukcijas autori, tomēr skaistā, Vilhelma Neimaņa projektētā mūzeja ēka (starp citu, pirmā mūzeja vajadzībām celtā ēka Baltijā) un 1905. gadā atklātais mūzejs daudz ko mainīs.

Ja atceramies, 2011. gada nogalē mūzeja darbinieki paziņoja, ka Kārļa Padega jubilejas izstāde būs pēdējā, taču mūzeja slēgšana tika atbīdīta arvien tālāk un tālāk. Tā nu varēja īstenoties

Laimoņa Mieriņa iecere sarīkot Valdemāra ielas namā savu gleznu izstādi. Taču laiks ienesa savas korektīvas, un pagājušā gada pavasarī personalizstāde pārvērtās par mākslinieka piemiņas izstādi. To nomainīja citas izstādes.

Tagad jāsapako nozīmīgā latviešu mākslas kolekcija, kuŗā glabājas mūsu glezniecības, grafikas un tēlniecības zelta fonds, jānovieto drošā glabātavā, arī darbiniekiem jāatrod telpas turpmākajam darbam. Darbs jau tāpēc neapstājas, jāturpina izstāžu darbība, jāplāno nākamās ekspozīcijas un jādomā par nākotni.

Jau tagad mūzeja laudis sākuši darbu ar vērienīgu izstādi „1914”, kas stāstīs par mākslu, kultūru un vēsturi Pirmā pasaules kaŗa laikā ne tikai Latvijā, bet aptvers arī daļu Eiropas. Izstāde top sadarbībā ar Lietuvas, Igaunijas, Somijas, Polijas, Ungārijas, Čehijas, Slovākijas, Slovēnijas,

Chorvātijas un Serbijas mākslas mūzejiem. Gada beigās būs plaša Gustava Kluča darbu izstāde, kuŗā varēs apskatīt kolekciju, kas glabājas Solonikos, Grieķijā. Gaidāma Vijas Celmiņas gleznu viesturneja. Top vēl viens liels projekts „Tutanhamona dzintars”, kuŗš stāstīs par dzintaru, kas pirmo reizi atrasts šī Ēģiptes valdnieka kapenēs.

Pēc šī nelielā uzskaitījuma vien redzams, ka Valdemāra ielas mūzeja ēkas rekonstrukcijas dēļ mākslas dzīve Rīgā neapstāsies, līdz ar Rīgas - Eiropas kultūras galvaspilsētas statusa iegūšanu 2014. gadā tā uzņems plašākus apgriezienus.

Bet pagaidām mums atliek gaidīt 2015. gadu, kad, cerams, Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja rekonstruētā galvenā ēka atkal vērš vaļā durvis apmeklētājiem. Lai visi dievi mūzejniekiem stāv klāt!

Māris Brancis

MAZA PIEZĪME PAR PULKVEDI VALDEMĀRU OZOLU

Lasot šī gada *Brīvās Latvijas* Nr.3 Eduarda Silkalna rakstu „Vesturnieks gūst virsroku”, ar lielu pārsteigumu ieraudzīju tur pieminētu pulkvedi Valdemāru Ozolu. Klusībā iesaucos: „Es taču viņu pazinu!” Vēl rūpīgi pārlasīju šo rakstu, kas ir recenzija par nesen publicēto Artura Heniņa romānu „Tur Pērkonis nikni jodus dzenā”. Tajā esot apskatīti drāmatiskie notikumi mūsu zemē 1917. gadā. Silkalns raksta: „Notikumi vēroti un vērtēti faktiski eksistējošas personas vīrsnieka Voldemāra Ozola acīm.” Visvairāk mani pārsteidza raksta beigas: „Mulsina pēdējās nodaļas virsraksts – Vai pazudis Krievijā? (...) Pēc citiem avotiem

var uzzināt, ka pag. gs. 30. gados viņš bijis Spānijas armijas ģenerālis turienes Pīlsoņu kaŗā. Miris 1949. gadā.” Tad nu man bija skaidrs – tas ir tas pats laipnais kungs, kuŗu es redzēju kā mana tēva Feliksa Cielēna draugu cīmojamies mūsu mājā Parīzes apkaimē 30. gados. Atceros, ka apbrīnoju pulkvedi Ozolu kā varoni, kad viņš aizbrauca cīnīties par brīvību Spānijā.

Atveŗu tēva memuārus „Laikmetu maiņa”, tur Ozola vārds pieminēts 50 lapaspusēs. Tur varam lasīt, ka pulkveža V. Ozola vadībā latvieši kopā ar igauņiem izcīnījuši spožo uzvaru Cēsu kaujā 1919. gadā. Kaŗam beidzoties, V. Ozols ticis iecelts par

Latvijas armijas stāba operātivās daļas vadītāju. Pēc Ulmaņa apvērsuma viņam nācās emigrēt, un tad viņš nonāca Parīzē, kur varēja atjaunot draudzību ar manu tēvu, kas arī tur bija emigrācijā. Spānijas brauciens kļuva par īstu epopeju – Ozolu apcietināja kāda pārpratuma pēc, un mans tēvs, izmantodams savus sakarus ar Sociālistu internacionāles vadību, devās uz Valensiju, lai atbrīvotu savu draugu, un tas tēvam ar viņa diplomātiskām spējām arī izdevās. Pulkvedis Ozols nomira 1949. gadā, kā jau Eduards Silkalns min savā rakstā.

Gribu beigt ar pāris citātiem no tēva memuāriem: *Kaut gan*

vācu dzelzsdīvīzijai un landesvēram pie Cēsīm bija liels cilvēku un jo sevišķi apbruņojuma pārsvars, tomēr 22. jūnijā kaujā viņus uzvarēja igauņu un latviešu apvienotie spēki (...) Šīs uzvaras stratēģisko koncepciju izstrādāja, kā arī igauņu un latviešu armijas operācijas vadīja pulkvežleitnants Valdemārs Ozols, kas bija spīdoši beidzis Pēterburgas Kaŗa akadēmiju un guvis stratēģisku praksi strēlnieku stāba cīņās pret vāciešiem lielajā kaŗā (L.M. II, 30-31). Un vēl - par atvadišanos no drauga V. Ozola kādā Parīzes stacijā, bēgot no vācu uzbrukuma 1940. gada jūnijā, tēvs saka: *Šeit pēdējo reizi tikos ar šo pavisam savdabīgo latviešu vīrs-*

nieku (...). Ļoti apdāvināts militārās lietās un ar ārkārtīgu gribas spēku, viņš tai pašā laikā bija avantūrists, kas spilgti izpauās viņa dažādās nelaimēs politiskā laukā (L.M. III 175).

Esmu pateicīga par iespēju ar šīm rindiņām pieminēt mūsu drošsirdīgo brīvības cīnītāju, atsaucoties uz mana tēva atmiņām.

Izabella Cielēna

Feliks Cielens Laikmetu Maina I, II, III, Memento. Lidingo, 1961 – 1964 ; Laikmetu Maina 1-5, Memento. Rīga, 1997-2000.

Dzīves svinēšana

Lidija Kūlmane Stērste, *Dzeja, apgāds „Nordik”, 2012.g., 240 lpp.*

Reiz Kanberā, Austrālijā, man bija atvēlēts gods vadīt latviešu Kultūras dienu Rakstnieku cēlienu. Laikam jau auditorijas reakcijas pārbaudes nolūkā kāds velniņš mani mudināja ievadvārdos teikt, ka ikvienā šāda veida sarīkojumā, lai kādi tam būtu vēl citi nolūki, **celebrējam** latviešu valodu. Jums vajadzēja dzirdēt, kāda šalkoņa pēkšņi pārņēma publiku. Daži no pirmajām rindām sauca; „Svinam, svinam!” Mans tobrīd nepiedodamais grēks bija, ka, cenšoties pateikt par mūsu valodu ko labu, biju sakāmo piesārņojis ar svešvārdu, kāds nav atrodams pat vārdnīcās.

Angļu valodā runājošās zemēs dzīvojošie lasītāji zinās, ka angļu vārdam *celebrate* ir plašāka nozīme nekā latviešu svinēšanai. Tiesa, celebrē jeb, pareizi, **svin** Ziemsvētkus un dzimundienas, bet celebranti veic arī kāzu un bērņu rituālus, un jaunākajā laikā aizgājēju palaišanu mūža dusā sauc nevis vairs par izvadīšanu vai bērēm (*funeral*), bet gan – par mirušā dzīves celebrēšanu. Uz viņa dzīvi atskatās, to godina un cildina. Manis pēc sauksim to kaut vai par dzīves svinēšanu.

Viviana Elizabete Stērste Brandlera savas 2010. gada 24. decembrī mirušās mātes Lidijas Kūlmanes Stērstes piemiņai veltītā grāmatā mātes stāstus par viņas likumotajiem mūža ceļiem sauc par vie-

nu vienīgu „izdzīvošanas svinēšanu” (21.) jeb, angļiski, *celebrations of survival* (34.). Tas vedina arī visu grāmatu saukt par mūža jeb dzīves svinētāju. Grāmatai ir zināmā mērā privāts, ģimenisks, pat intims raksturs: atraitnis Andrejs Stērste un meita Viviana dziļā milestībā atceras savu sievu un māti, izstāsta viņas un visas ģimenes dzīves stāstu, izņem no albumiem un publicē daudzus desmitus ģimenes foto attēlu. Teksts daļēji arī angļu valodā, noteikti ne jau lai Lidiju Stērsti pazīstamu vai pat slaveni padarītu plašajā pasaulē, bet lai tautāmā un lasāmā piemiņa no ciltsmātes paliktu arī ģimenē ieprecētajiem cittautiešiem un turpmākajām latviešu valodu neprātējiem paaudzēm.

Vai tik ģimenisku grāmatu vispār nāktos publiski apspriest? Bet, ja nu (a) laikraksta redaktore recenzentam eksemplāru iedevusi, (b) grāmatas pasītē norādīts, kur var interesēties par tās iegādi mazumtirdzniecībā un vairumtirdzniecībā un (c) grāmatas lielāko daļu aizņem aizgājējās dzeja, kas, kaut slepus rakstīta, sešs atvilktnēs saglabāta un tikai pēc nāves uzzieta, tomēr būtu uzskatāma par tautas kopīpašumu, tad grūti izvairīties no uzdevuma.

Lidijas Kūlmanes Stērstes dzejoļi rakstīti mūža garumā. Pēc

tiem, kam atzīmēts sacerēšanas gads, redzams, ka vairākums rakstīti no 1941. līdz 1949. gadam un tad atkal mūža pēdējā gadu desmitā mūsu pašu gadsimtā. Tomēr pirmā posma Latvijas un bēgļu laika vide un otra posma Amerikas dzīves vide krājumā atspoguļojas minimāli. Tiesa, ir kāds „1941. g. 14. maijā pēc čekas apskates” tēvam veltīts dzejolis (152. lpp.), tiek skumts par mājām, kuŗas aizstāt nācies „bēgļa nastai” (214.), bet lielākā daļa Kūlmanes Stērstes dzejas tematika ir ar laikmetu un vidi īpaši nesaistīta dzejnieces jūtu pausme un pārdomu izteikšana uz dabas norišu fona. Savus īpašus vaibstus, kas viņu atšķirtu no daudziem citiem mūsu dzejniekiem, viņa neparāda.

Krājums ir stipri nelīdzens, nevienāds, kas padara tā vērtēšanu itin grūtu. Ir nevainojami un pat sevišķi skaisti dzejoļi. Delikātu cilvēka dvēseles stāvokli, lūk, izsaka šis:

*Vāras gaismas izauklētā
Spožā puķe novītusi
Vāram ziedam satumsumu
Gaismas kāram nepārciest
Gaismas strēle satumsumā
Vēju nēsta projām kļīst.
Spožā puķe gaismas kāra
Tumsā lēni, lēni vist. (229.)*
Skālas pretējā galā dzīres svin
kails diletantisms:
Neapstājiet cilāt glāzi

*Kas dod labai dzīvei gāzi...
Dzīvojiēt kamēr vien variet
Tā nu šoreiz arī dariet. (106.)*
Par dzejnieces radniecību ar spožo Elzu Stērsti un caur viņu ar pašu Edvartu Virzu atgādina divi dzejoļi ar vienādo virsrakstu „Rokoko”. (146. - 147. un 222.)
Var jau būt, ka dzejnieces atraitnim un meitai aizgājējās personības pilnīgākas raksturošanas nolūkā gribējās krājumā ietilpināt arī draiskākas viņas rindas, piemēram, tādas, kur viņa it kā šaubās par savu dzejnieces sūtību:
*Kāpēc vārsmas jāsaliek?
Kas man no tā allaž tiek? (193.)*

*Grūti izbēgt atskaņu lamatām,
Vēloties kalpot „dzejnieka amatam”. (179.)*

Tomēr nenopietnos vārsmojumus, ja negribējās grāmatu padarīt par 10 – 15 lappusēm plānāku, būtu derējis publicēt vienviet, nevis nopietnajai dzejai pa vidu.

Lidijas Kūlmanes Stērstes piemiņai veltītais krājums **Dzeja** vedina aizdomāties par mūsu, mirstīgo, dzīves svinēšanas un piemiņas saglabāšanas paņēmieniem vispār.

Ja par kādu aizgājēju tiek publicēta grāmata, viņš laužu piemiņā tiek paturēts efektīvāk, nekā ja par viņa kādreizējo esamību atgādina vienīgi kapakmens un tas, kas par viņu saglabājis tuvinieku un paziņu atmiņā. Protams, grāmatu var publicēt tikai tad, ja pietiek tur iekšā liekamā. Par pazīstamiem politiķiem, zinātniekiem, sabiedrības darbi-

niekiem var publicēt viņu kollēgu atmiņu krājumu. Rakstniekiem, dzejniekiem var nopublicēt viņu pašu sarakstīto, vai nu tas būtu vēl nepublicēts materiāls, vai jau reiz publicēta izlase.

Tālredzīgi dzejnieki un rakstnieki gan parūpējas, lai piemiņklis viņu mūžam grāmatas formā tiktu uzcelts, kamēr viņi paši vēl ir šai saulē. Kopoti raksti jaunākajā laikā iznākuši vēl dzīvīvajam Knutam Skujeniekam un Zigmundam Skujiņam, arī Andrejs Eglītis pats vēl piedzīvoja savu darbu kopsējumu iznākšanu. Priekšrocība šādai tālredzībai ir tā, ka autoram pašam ir kontrole pār to, kāds viņa literārais piemiņklis izskatīsies.

Lidijas Kūlmanes Stērstes īpatnība bija, ka viņa rakstīja, kā senāk mēdza teikt, *šuplādei*, ne lasītājam. Neatbildēts paliek jautājums, kāpēc tad tā. Vai dzejošana viņai veica tikai viņas pašas dvēseles terapijas lomu? Varbūt viņa bija pārlietu paškritisku un nedomāja, ka viņas veikumi dzejā ir gana labi, lai ar tiem iepazīstinātu atklātību? Varam tikai spekulēt, kāds būtu izskatījies krājums, ja pati autore būtu piedalījies tā sakārtošanā un rediģēšanā. Viņā iemīt pietiekami daudz dzejiskās potences, lai gribētos domāt, ka viņa vienu otru dzejoli būtu nedaudz pieslīpējusi, dažus atlikusi pie malas. Atvainojoties par ģermānismiem, jāatzīst taču, ka ne visu, ko pieciēš *šuplāde*, ar labu prātu ņem preti drukā.

Eduards Silkalns

(Turpināts no Nr. 7)
Aleksandrs Gārša

Skolā jāiet, jāmacās Atmiņu stāsts

Skola švābu Gmindes latviešu nometnē pēdējos mēnešos Vācijā - 1949. gadā

Mātei Rīgā beidzās skolas ārsts darbs, un viņa saņēma paziņojumu, ka jāpārceļas darbā uz Vāciju. Tēvs ne varēja, ne gribēja līdzi braukt, jo viņam bija jāpaliek darbā par Tautas Palīdzības – agrākā Latvijas Sarkanā Krusta medicīnas daļas administratīvo direktoru un jā rūpējas, lai tūkstošiem latviešu bēgļu Kurzēmē dabūtu medicīnisko aprūpi agrākajās un pārceltajās Sarkanā Krusta slimnīcās, sanatorijās, bērnu punktos un citur. Sekoja drudzaina pakošāšanās, jo līdzi varēja ņemt vienīgi dažas kastes un kofeļus. Dārgākās, vērtīgākās lietas no dzīvokļa Rīgā tika iemūrētas kāda nama pagraba istabā tā, ka nevarēja pateikt, kur bijušas pagraba durvis. Tās piemeklēja tāds pats liktenis kā jūrmalā noraktās.

Vērtīgās, līdz ņemamās lietas iekrāva koka kastē, kuŗai bija biezi dēļi un stingri uznaglots vāks. Šī kaste pretēji pārējai bagāžai Vācijā nekad nepienāca, jo uz tās pāris svešvalodās bija uzdrukāts tās oriģinālā satura apraksts „Latvijas sviests”.

Vācijā, Saksijā, karalaika beigās

Ar tvaikoni *Bremmen Iller* devāmies ceļā uz Dancigu. Smagi bija atvadīties no tēva, jo jutu, ka nezin vai viņu kādreiz atkal redzēšu. Vēl gandrīz smagāk bija atvadīties no aukles Annijas, kas visus šos gadus, mātei gaŗas stundas trijos darbos strādājot, bija mani audzinājusi, kļūstot par mātes aizstājēju. Jau kopš pirmajiem maza bērna atmiņas brīžiem viņa vienmēr bijusi klāt un mani pieskatījusi

un pavadījusi. Viņai pašai bērnu nebija, jo viņas līgavaini bija nonāvējuši komunisti, kad viņa Krievijā strādājusi par kādas lielas muižas saimniecības priekšnieci. Atgriezies Latvijā, viņa vēlāk bija priecīga, dabūjot darbu pie maniem vecākiem un viņu dzīvokli mani audzināt gandrīz kā savu bērnu. Viss pazīstamais, kuŗim atstājot Daugavas grīvu, tā nu palika aiz muguras. Priekšā gaidīja nezināma nākotne un manai apziņai tukšums.

Nebūtu tomēr godīgi, ja es neatzītos, ka reizē ar šo milzīgo traumu manā bērna dzīvē kaut kur apziņas dziļumos bija paslēpusies ziņkārība par pasauli aiz Latvijas krastiem. Kādas izskatās citas lielas pilsētas pasaulē? Redzēta bija vienīgi Rīga. Kā dzīvoja cilvēki citās zemēs? Kādi izskatījās lieli kalni? Jā, visi tie jau būs jaunumi!

Agrās bērnības dienās man dāvināja globusu, Eiropas karti un bilžu grāmatas par citām zemēm. Tagad nu varēšu tās pats redzēt!

Tālākais brauciens pagāja gan

kā murgs: kuŗis reizēm liku ločoņa, lai izbēgtu no krievu zemūdenēm, un tā korpusu drebēja dziļuma bumbas. Kaut kā tomēr nonācām Dancigā. Daudz no pilsētas neredzēju, jo māte mani aizrāva uz vilcienu, kas ar pārsēšanos mūs noveda Kemnīcas pilsētā, Saksijā. Brīžiem vilciens bija pārpildīts un nācās sēdēt uz kofeļiem. Breslavā skanēja gaisa uzbrukuma sirēnas un visiem iznāca skriet uz patvertni. Naktī nonācām Kemnīcā, Saksijas rūpniecības lielpilsētā. Tur papriekš apmetāties pie ģimenes draugiem – ārstu ģimenes, kuŗa no Latvijas bija aizbraukusi 1940. gada otrajā repatriācijā, lai izvairītos no deportēšanas uz Sibīriju. Ar viņu gādību mātei vispirms ierādīja darbu kādā iekšķīgo slimību slimnīcā. Darbs tur nebija viņas specialitātē. Ar centurtdaļu kilograma no Latvijas līdzpaņemtū kafijas pupiņu un Latvijas spēka gabala palīdzību pilsētas medicīnas pārvaldes priekšniekam (*Obergesundheitsrat*) viņa vēlāk izkauleja parcellā-

nu uz lielu bērnu slimnīcu kalna galā, otrā pilsētas pusē.

Sākumā man salīga privātskolo-tāju – vecu, izdienējušu vācu skolotāju ar reumatisma saliektiem pirkstiem. Pie viņa braucu pa divām tramvaja līnijām caur pilsētas centru. Viņš mani mācīja dažādos priekšmetos, lai es varētu tikt līdz vācu pamatskolas 4. klasei, jo viņu priekšmeti un mācību saturs bija gluži citāds nekā Latvijā. Labi noderēja Rīgā labi apgūtā vācu valoda.

Pēkšņi mana dzīve bija pilnīgi apmetusi kūleni. No bērnības, kuŗā visādi bija centušies mani pasargāt, izolēt no ikdienas dzīves skarbuma un ārējās pasaules, pēkšņi tiku izmests gandrīz vārda tiešā nozīmē uz ielas. Mātei bija divas ārsta istabiņas interno slimību slimnīcas ēkā, bet viņa dabūja strādāt 13 dienas ik divās nedēļās. Tāpēc es viņu vispār gandrīz nemaz neredzēju. Mani gan it kā „adoptēja” glīta, runīga jauna palīgmāsiņa. Kad viņai bija brīvs laiks, gājām staigāt pa kilometriem gaŗajiem parkiem gar Kemnīcas upīti. Parks sākās taisni pāri ielai, un tur auga pliederoģas (*Holunderbeeren*), no kuŗām viņa taisīja gardu virumu.

Lielāko tiesu dienas pavadīju viens pats, kļīstot pa lielo pilsētu. Braucu ar tramvaju līdz līnijai gala pietātnēm un tad atpakaļ. Gāju uz pieaugušo kino izrādēm pilsētā. Studēju kartes un bezmērķīgi staigāju pa centra ielām. Vakaros, kad māte strādāja, gāju uz tuvejo cirku, vairākkārt noskatoties to pašu programmu.

Kemnīcieši bija lepni, ka viņu pilsēta nav bombardēta, kaut tur bija lielas *Auto Union* auto fabrikas, kas stiepās otrpus upes, kā arī

liels auto fabriku komplekss Zigmāršēnavas priekšpilsētā.

Pēc pāris mēnešiem, kā minēju, māti pārcēla uz bērnu slimnīcu Ceisigvaldē, kalna galā, liela meža parka malā. Vienīgi viņai – ārzemniecei un jaunai pienācējai – piedalīja smagu infekcijas slimību – difterijas un šarlaka nodaļas. Māti darbā apmeklēt tāpēc nedrīkstēju, un naktīs viņa rakstīja pacientu slimības vēstures vācu valodā, ar vārdnīcas palīdzību.

Savu agrāko dzīvi turpināt nevarēju, jo nu bija jāsak iet vietējā vācu skolā. Disciplīna bija barga, un palaidnības nevarēja atļauties. Pēkšņi sākās arī gaisa uzbrukumi pilsētai. Galvenokārt lielajām auto fabrikām. Esot arī bijusi kāda maksīgā benzīna fabrika. No sprāgstbumbām man bija pamatīgas bailes – pat pagrabā sēžot. Pie mātes divās mazajās ārstes istabiņās atkal ļāva man dzīvot un ēst līdz ar māti un citiem ārstiem ārstu ēdnīcā. Vienīgi kad bija gaisa uzbrukumi, vairs nedrīkstēju iet uz tuvo pagrabu, jo no turienes mani pārvaldes direktors, nacionālsociālistu „aparātčiks” izmeta, jo es nedevu vācu vadoņa sveiciens, bet aiz paraduma un bez sevišķa iemesla teicu „Dievu sveic” (*Gruß Gott*). Par to bija jāiet uz krietni attālāku pagrabu slimnīcas kompleksā, kuŗā bija izvietota garīgo slimību nodaļa. Kad sākās gaisa uzbrukumi, slimie nežēlīgos toņos brēca, ķērcā un kauca. Pats es biju pārbijies. Mūsupriekšpilsētu kalnā gan maz skāra, bet pilsētā biežāk un biežāk redzēja sagrautus lielus namus. Interesanti bija vienam iet pa mežu un pētīt tur lielos bumbu krāterus. Mežs sākās tūdaļ aiz slimnīcas sētas aizmugurē.

(Turpinājums sekos)

Par reformu ieceri Latvijas izglītībā

Mazas un nabadzīgas valsts vienīgā un istā vērtība ir cilvēki – tā tad izglītībai vajadzētu būt vienai no tās galvenajiem uzdevumiem.

Valža Dombrovska valdības deklarācijā ir ierakstīts: „Par mērķi izvirzām talantus attīstošu un konkurētspējīgu izglītību, kas pieejama ikvienam visa mūža garumā, un to, lai vispārējo izglītību jaunietis iegūtu līdz 18 gadu vecumam. (...) Izstrādāsim un sagatavosim ieviešanai no 2014. gada principiāli jaunu augstākās izglītības finansēšanas modeli, kas veicinātu maksimālu augstākās izglītības pieejamību, tās starptautiskās konkurētspējas objektīvi novērtējamu kāpumu un taisnīgumu. Novērsīsim augstākās izglītības un zinātnes programmu dublēšanos, fragmentāciju un savrupību.”

Pirms gada izglītības un zinātnes ministrs **Roberts Ķīlis** pieņēma vairākas reformas Latvijas izglītības sistēmā. Sniedzam īsu ieskatu ministra sarunā par vispārējo vidējo un augstāko izglītību.

Runājot par **vispārējo vidējo izglītību**, ministrs sacīja, ka katra skola un katrs skolotājs var izstrādāt savu programmu, kā īstenot izglītības standartu. „Domāju, ka nevajadzētu būt stingriem noteikumiem, kā mācīt, bet skolotājiem būtu brīvība un atbildība izlemt, kā vajadzīgās zināšanas un prasmes iemācīt... Piemēram, skolotājs vērtē, vai bērns prot lasīt, vai saprot izlasīto un var to atstāstīt, un nevis vēro, vai visi bērni lasa vienādi, – kādam bērnam var būt arī atšķirīgs lasīšanas veids, bet tas nenozīmē, ka atšķirīgais ir nepareizs. Galvenais ir lasīprasme un spēja izlasīto saprast un atstāstīt.”

Savs skatījums ministram bija un ir arī **par mazajām skolām**: „Pēc mana lūguma ministrijas finanču departaments izrēķināja, cik daudz skolu pašreizējās finansēšanas sistēmas ietvaros nespēj īstenot izglītības programmu paredzētajā apjomā. Ir apmēram 170 skolu, kuŗu kopējais skolēnu skaits ir nedaudz zem 10 tūkstošiem. No šīm skolām 150 ir novadu pamatskolas. Latvijā mās kopumā vairāk par 200 tūkstošiem bērnu un ir 1000 skolu. Skaitļus minu tāpēc, ka tie rāda, ka to skolu procents, kuŗas skolēnu skaits ir pārāk mazs, kopējā apjomā nav milzīgs.

Tātad šo problēmu var risināt ar speciālas programmas palīdzību. Mazās skolas var darboties daudzfunkcionālā centrā, ekā nav jāatrodas tikai skolai vien, mazā skola var darboties kā filiāle, un, visbeidzot, var da-

rīt tā, kā tas notiek citviet, – skolotāja brauc uz mājām vai dzīvokli, kuŗā sanāk kopā noteikta vecuma apkārtnes bērni. Līdz zināmam vecumam bērņus tomēr nevajadzētu katru dienu vest desmitiem kilometru uz skolu vai atstāt uz visu nedēļu internātā. Mazie nav jāstaipa pa pasauli, skolotāja var atbraukt pie bērņiem. Vienu dienu skolotājs māca vienu priekšmetu, otru dienu citu, – nav jābrauc katru dienu pieciem skolotājiem. Protams, ir vajadzīgs transports, bet tā ir daļa no finansējuma. Manis sacītais nozīmē, ka nodokļu maksātājam ir jāsaprot, kāpēc ir vietas, kur par bērņa mācīšanu nākas tērēt vairāk naudas.”

Jāpiebilst, ka karstas diskusijas izraisīja ministra piedāvājums skolās mainīt mācību gada garumu, „pastiepiot” to garāku.

Savukārt **augstākajā izglītībā** ministrs iecerējis mācības par maksu, ņemot kredītu, veidojot jaunu finansēšanas sistēmu – ārpusbudžeta fondu. Par vienu no svarīgākajiem iemesliem, kāpēc vajadzētu mainīt augstākās izglītības finansējuma sistēmu, ir motivācija studēt, un tā Latvijā bieži ir izkropļota. „Nereti izvēles motivācija ir iespēja studēt t.s. budžeta grupā, – tā tad nav svarīgi, ko mācās, galvenais, lai valsts studijas samaksā. Cilvēki ir gatavi tērēt savas dzīves gadus un nodokļu maksātāju naudu, mācoties vienalga ko un nezinot, ko viņi pēc tam darīs. Mainot finansēšanas sistēmu, tiks mainīta motivācija gan studentiem, gan arī augstskolām.”

Pēc ministra sacītā, gadā pašlaik augstākajai izglītībai tiek tērēti 190 miljoni latu, bet šajā summā ietverta arī struktūrfondu nauda. Summā nav ieskaitīta zinātne, bet ir gan kolledžas, gan arī privātās augstskolas, – tā ir visa sektora gada nauda. Protams, finansējuma maiņa nav vienīgā iecerētā pārmaiņa, bet ministra ieskatā „finansējums ir reformu pamats, jo bez naudas neko nevar izdarīt, tas ir tāpat kā ar struktūrfondu naudu. Ar to var paveikt daudz, bet ir vajadzīgs līdzfinansējums. Līdzīgi ir ar finansējuma maiņu augstākajai izglītībai, pašreizējā situācijā, kad naudas nepietiek, neko mainīt tajā nav iespējams.”

Pretestība reformu iecerēm, it sevišķi augstākajā izglītībā, ir bijusi liela, taču tikpat liels ir bijis un ir sabiedrības atbalsts ministram. Pagājušā gada nogalē daudzu augstskolu rektori pieprasīja ministra demisiju, to pieprasīja arī Augstākās izglītības padome (AIP), jo ministrs bija ķēries klāt **augstskolu programmu kvalitātes vērtējumam**. Šo vērtējumu izstrādāja, veica un uzraudzīja AIP, iztērējot miljo-

nu latu no Eiropas fondu naudas un piesaistot arī ārzemju ekspertus. Vērtējuma rezultātus AIP atteicās publicēt, bet ministrija šo vērtējumu pieprasīja. Izrādījās, ka AIP par nekvālitātīvam atzinusi 55 programmas, bet ministrija, pārskatot pētījumu, atzina, ka nekvālitātīvas varētu būt 162 programmas. Iedziļinoties AIP veiktajā pētījumā, radās daudz jautājumu un neskaidrību, pat aizdomas, ka pētījums veikts pavirši un ka tajā vēlāk izdarīti grozījumi, ierakstīti vērtējumi, lai gan vērtēšana nemaz nav notikusi u. tml. Ministrija izsludināja auditoru konkursu, kuŗā uzvarēja auditorfirma SIA *Deloitte Latvia*, ar kuŗu 2012. gada decembrī tika noslēgts līgums par auditu.

Izglītības un zinātnes ministrija 18. februārī publicēja auditorfirmas studiju programmu izvērtējuma rezultātus. Izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis informēja, ka aicinās Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisiju, ievērojot atklātos pārskatus AIP veiktajā studiju programmu izvērtējumā, vērtēt padomes darbību. Ministrs arī sola, ka vērsīsies Ģenerālprokuratūrā, jo auditori, pārbaudot Jāņa Vētras vadītās Augstākās izglītības padomes darbu, tur skata arī varbūtējus krimināla rakstura pārkāpumus.

Auditā secināts, ka dažu ekspertu kvalifikācija vai darba pieredze nav atbildusi Ministru kabineta (MK) noteikumos minētajiem kritērijiem. Dažkārt katrs vērtējis pat līdz 10 studiju virzienu. Kāds eksperts, piemēram, bijis kvalificēts vērtēt vēsturi un filozofiju, taču novērtējis arī reliģiju, informācijas un komunikācijas zinātnes, nekustamo īpašumu pārvaldību, metallapstrādi un vēl citas nozares. Kāds cits eksperts vērtējis tikai pēc dokumentiem, nevis apmeklējot augstskolas, kā tas bija jādara. Auditoru atzinumā arī uzsvērts, ka studiju vērtēšana nav bijusi taisnīga un neatkarīga. Norādīts uz būtiskiem interešu konfliktiem. Nepilnības konstatētas arī augstskolu studiju programmu vērtēšanas metodoloģijā. Tā vispār nav bijusi apstiprināta, pat kad izvērtēšana jau sākusies. Turklāt vietējie un ārvalstu eksperti saņēmuši atšķirīgus norādījumus – angļu versijā prasīts vērtēt piecu punktu, bet latviešu versijā – triju punktu sistēmā. Daļa ekspertu ziņas par pētījuma studiju programmām saņēmuši pēdējā brīdī u. tml.

Interviju par izglītības reformu gaitu ar izglītības un zinātnes ministru Robertu Ķīli lasiet nākamajā numurā!

Sallija Benfelde

LATVIEŠU NOZĪMĪGĀKO NOTIKUMU KALENDĀRS 2013

FEBRUĀRIS

26. februāris – 3. marts – LELBAs Draudžu dienas Floridā. Vairāk www.lelba.org

MARTS

15. marts – 17. marts – ASV skolotāju konference Gaņezera, Mičiganā. Riko ALA. Vairāk www.alausa.org
16. marts – Balvas pasniegšana veiksmīgākajam latviešu uzņēmējam Lielbritānijā. Northamptona, Lielbritānija. Riko Anglo-Baltic News
21. marts – 26. marts – Piektais Starptautiskais R. Blaumaņa festivāls Valmieras teātrī
23. marts – Izrāde „Sprīdītis” Bredfordā, Lielbritānijā. Riko „Latvijas koncerti”
24. marts – Izrāde „Sprīdītis” Londonā, Lielbritānijā. Riko „Latvijas koncerti”
25. marts – Deportāciju atceres dienai veltīts koncerts Omskas latviešiem Omskā, Krievijā. Riko „Latvijas koncerti”

APRĪLIS

13. aprīlis – 14. aprīlis – Ziemeļamerikas latviešu XIV Ērģeļu dienas Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa draudzes baznīcā Newtown Square, PA. Vairāk www.latvianluthchurchphila.org
13. aprīlis – Izrāde „Sprīdītis” Dublinā, Īrijā. Riko „Latvijas koncerti”
14. aprīlis – Izrāde „Sprīdītis” Limerikā, Īrijā. Riko „Latvijas koncerti”
19. aprīlis – Izrāde „Pasakas par ziediem” Stokholmā, Zviedrijā. Riko „Latvijas koncerti”
20. aprīlis – Izrāde „Pasakas par ziediem” Gēteborgā, Zviedrijā. Riko „Latvijas koncerti”
21. aprīlis – Izrāde „Pasakas par ziediem” Oslo, Norvēģijā. Riko „Latvijas koncerti”

MAIJS

2. maijs – ASV latviešu organizāciju pieredzes apmaiņas seminārs. Vairāk www.alausa.org
3. maijs – 5. maijs – Amerikas latviešu apvienības (ALA) 62. kongress Sietlas priekšpilsētā Tukwillā. Vairāk www.alausa.org/lv/citi/alas-62-kongress-sietla-vasingtona/
4. maijs – 5. maijs – Latviešu kultūras dienas Īrijā. Riko Latviešu nacionālā padome Īrijā. irijaslnp@gmail.com

JŪNIJS

1. jūnijs – Latvijas pašvaldību vēlēšanas. Vairāk www.cvk.lv
4. jūnijs – 15. jūnijs – Rīgas Operas festivāls. Vairāk www.lno.lv
21. jūnijs – 22. jūnijs – Pasaules latviešu amatnieku saiets Valmierā. Vairāk www.macibucentrs.lv
21. jūnijs – 15. jūlijs – Cēsu Mākslas festivāls. Vairāk www.cesufestivals.lv
27. jūnijs – 11. jūlijs – „Hello, Latvia! / Sveika, dzimtene!” – **divvalodu ceļojums pieaugušajiem, ģimenēm**. Iespēja iepazīt Rīgu, apceļot Latviju un apmeklēt XXV Vispārējos Dziesmu un XV Deju svētkus! Rezervējiet vietu, iesūtot \$500 iemaksu. Maksimālais dalībnieku skaits ir 20; cena \$3600.
27. jūnijs – 11. jūlijs – „Heritage Latvia” – **angļu valodas ceļojums jauniešiem**. Jaunieši (13-15 g.v.) iepazīsies ar Rīgu, apceļos Latviju, satiksies ar sava vecuma jauniešiem divās Latvijas skolās un apmeklēs Dziesmu un Deju svētkus. Programma līdzinās „Sveika, Latvija!” ceļojumam, tikai informāciju sniedzam angļu valodā. Cena \$3 100. Tuvāka informācija par abiem ceļojumiem, kontaktējoties ar Anitu Juberti: tālr. (301) 340-8719, e-pasts: projekti@alausa.org **Pieteikšanās termiņš abiem ceļojumiem ir līdz 2013. gada 28. februārim**. - Pieteikšanās veidlapas ir pieejamas ALAs mājas lapā www.alausa.org.

JŪLIJS

30. jūnijs – 7. jūlijs – **XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki Rīgā**:
 29. jūnijā 11.00 kuŗu kuŗi LU aulā un Rīgas Latviešu biedrībā
 30. jūnijā 18.00 Dziesmu svētku atklāšana un virsdiriģentu/ virsvadītāju godināšana Dziesmu svētku parkā
 2. jūlijā 19.00 J. Vitola 150 gadu jubilejai veltīts koncerts LU aulā
 3. jūlijā 19.00 Vokāli simfoniskās mūzikas koncerts *Arēnā Rīga*
 19.00 Pūtēju orķestru koncerts Lielajā ģildē
 4. jūlijā 18.00 Kokļu ansambļu koncerts Izstāžu centrā Ķīpsalā, zālē nr.2
 5. jūlijā 14.00 Deju lieluzvedums, 1. koncerts Daugavas stadionā
 22.00 Deju lieluzvedums, 2. koncerts Daugavas stadionā
 6. jūlijā 12.00 Deju lieluzvedums, 3. koncerts Daugavas stadionā
 17.00 Dižkoncerts Doma laukumā
 22.00 Deju lieluzvedums, 4. koncerts Daugavas stadionā
 7. jūlijā 12.00 Ģājiens
 19.00 Nobeiguma koncerts „Ligo” Mežaparka estrādē
 23.00 – 4.00 Sadziedāšanās nakts
1. jūlijs – Konference „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai II”. Vairāk www.km.gov.lv
2. jūlijs – 4. jūlijs – Pasaules latviešu ekonomikas un inovācijas forums Rīgā. Vairāk www.ieguldilatvija.lv.

Veidosim šo kalendāru kopā!

Ja vēlaties, lai par jūsu rīkoto notikumu uzzinātu avīžu *Laiks* un *Brīvā Latvija* lasītāji un abu mājaslapu apmeklētāji, lūdzu, sūtiet informāciju uz Rīgas redakciju: redakcija@laiks.us, redakcija@brivalatvija.lv, fakss: +371 67326784, tālr.: +371 67326761

NOVADU ZIŅAS

LNB atbalsta biedrība pateicas Gaismas pils ziedotājiem par uzticību un atbalstu

2012. gadā uz Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Atbalsta biedrības aicinājumiem ziedot *Gaismas pili* atsaukušies un savu vārdu jaunās bibliotēkas ēkā iemūžināt vēlējušies 26 ārvalstīs dzīvojošie latvieši. Par ziedojumu un ieguldījumu bibliotēkas veidošanā Biedrība pateicas:

Maijai Kreilei (iemūžināts Rūtas Kreiles vārds),

Edītei Annai Mogensen (iemūžināts Ādolfas Svennes vārds),

Velgai Rukuts,

Ingridai un Norai Gabliks (iemūžināts Jāņa un Lilijas Gabliks vārds),

Dr. Uldim Streipam,

Eileen Lane (iemūžināts Brigitas un Viestura Tamužu vārds),

Jurim Upatniekam (iemūžināts Ilzes Upatnieces vārds),

Lalītai Muižniecei,

Arvidam un Gunīnai Lielkajs,

Vilnim un Lidijai Smilgai Bērziņiem (draugu dāvinājums dzīves jubilejā),

Karēnai Grīverei,

Lilijai Treimanei,

Lilijai Bune Gabliks (iemūžināts Kapt. Ludviga Bune vārds),

Lilijai Zivertei (iemūžināts Manfreda Ziverta vārds),

Gunaram Bundza,

Saginavas latviešu klubam,

Jānim Skabārdim,

Jānim Tauriņam,

Jānim Pelēkim,

Aijai Pakulis,

Sarmītei Pakulis,

Foto: Jānis Dripe

Latviskā mantojuma fondam, Richardam un Zanei Grigors, Mildred Torjusen, Ieviņai Picka-Emharte un Ārvaldim Picka,

Jānim Liepkalnam

Šī gada sākumā ziedojumu čeki saņemti no Edvarda Imanta Mackus, Valdas Zaļkalns (iemūžināts Māras Zaļkalns Jaunzems un Juŗa Jaunzems vārds), Alberta un Ausmas Vīgants un atkārtoti no Dr. Ulda Streipa, Jāņa Skabārza un Saginavas Latviešu kluba.

Ziedotāju pulkā ir arī laikraksts *Laiks*. Paldies *Laika* redakcijai, Ligītai Kovtunai, lasītājiem un rakstu autoriem, kas ziedojuši savu autoratlīdzību, lai atbalstītu laikraksta digitālizāciju Latvijas Nacionālajā bibliotēkā!

Saņemtie ziedojumi tiek izmantoti Latvijas Nacionālās bibliotēkas attīstības atbalstam, sa-

tura veidošanai un krājuma papildināšanai, lai 2014. gadā ikvienam būtu pieejams mūsdienīgs un saturā bagāts kultūras, izglītības un nacionālā mantojuma centrs – *Gaismas pils*.

Biedrība joprojām pieņem ziedojumus un sniedz iespējas iemūžināt jaunajā bibliotēkā savu, savas dzimtas, draugu vai organizācijas vārdu.

- **Ls 1-99** – ziedotāja vārds īpašā Ziedotāju grāmatā;

- **sākot no Ls 100** – ziedotāja vārds lielā sienas plāksnē *Gaismas pils* vestibilā;

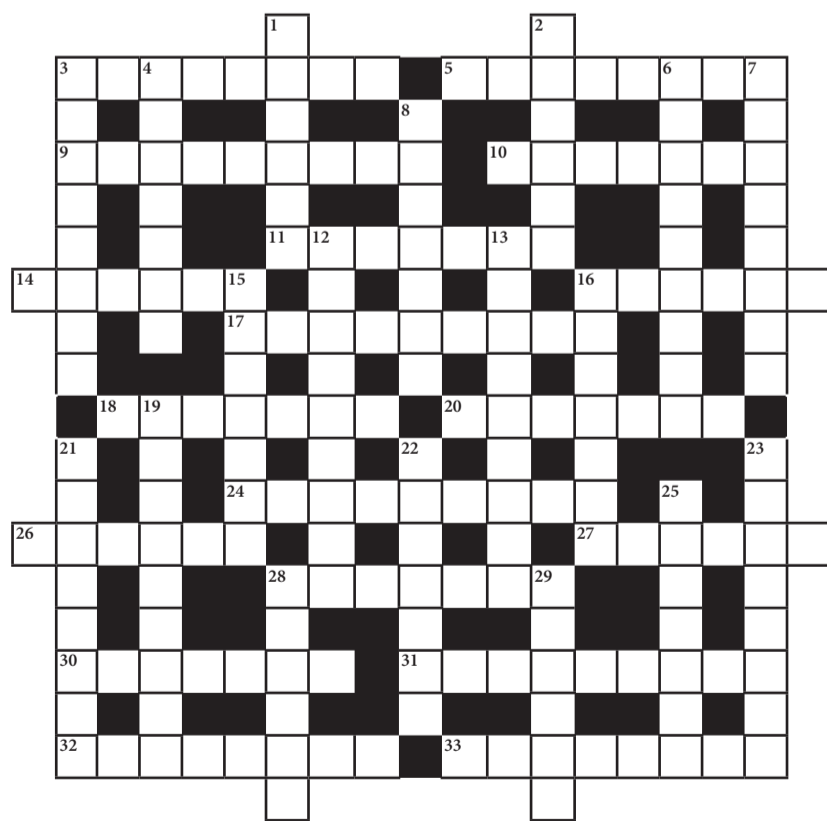
- **Ls 300** – ziedotāja vārds uz plāksnītes pie krēsla;

- **Ls 500** – ziedotāja vārds uz plāksnītes pie galda lasītavā;

- **Ls 1000** – ziedotāja vārds uz plāksnītes pie plaukta lasītavā;

- **Ls 50 000 un vairāk** – ziedotājs iegūs tiesības uz īpašas pateicības zīmes izvietošanu *Gaismas pils* auditorijās vai stāvos.

Krustvārdu mīkla Sastādījis Kārlis Pētersons

Līmeniski. 3. Novada centrs Latvijā. 5. Pilsēta ASV. 9. Apdzīvota vieta Smiltēnes novadā. 10. Sala Indonēzijā, Malajas arhipelāgā. 11. Tiesiskais stāvoklis. 14. Kurvjiešu dzimtas augšs. 16. Cieši kļaut klāt. 17. Sauszemes daļa pie ūdenstilpes. 18. Dzīvojamās telpas. 20. Nervu šūnu funkcionāla savstarpējā kontakt-

vieta. 24. Ādspārņi. 26. Apdzīvota vieta Aizputes novadā. 27. Pilsēta Japānā, Hokaido salā. 28. Slēgti rati cilvēku pārvadāšanai. 30. Sasista trauka gabali. 31. Skarblapju dzimtas augšs. 32. A. Upiša romāns. 33. Aizsargmargas.

Stateniski. 1. Izejviela alus ražošanai. 2. Vulkāns Itālijas dienvidos. 3. Kareivīgas jaunavas,

dievietes seno skandinavu mitoloģijā. 4. Darbarīks – dzelzs stienis ar asu galu. 6. Dzīvespriecīgs cilvēks. 7. Pantmērs. 8. Kontrolaparāti. 12. Īstenība. 13. Savienot. 15. Publiskas atzinības izpausmes veids. 16. Trigonometriskā funkcija. 19. Daiļava. 21. Nepieklājīgs cilvēks (*sar.*). 22. Teātris, kuŗa repertuārā apvienoti dažādi vieglā žanra priekšnesumi. 23. Kuŗa vadītājs un priekšdziedātājs sengrieķu traģēdijā. 25. Apģērba sastāvdaļa. 28. Mācību telpas skolā. 29. Ierīce kuŗa nostiprināšanai brīvā ūdenī.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 7) atrisinājums

Līmeniski. 1. Ārsts. 3. Sa-plaukt. 9. Lakta. 10. Āboliņš. 12. Labs. 13. Apceļot. 14. Doma. 17. Ziemeļi. 18. Etiķetes. 19. Taisnība. 21. Piparots. 25. Dzejolis. 27. Stacija. 29. Sami. 30. Iekrist. 31. Meli. 34. Kalseni. 35. Eleja. 36. Paraksts. 37. Malka.

Stateniski. 2. Tikst. 3. Skābenes. 4. Prototipi. 5. Atis. 6. Analizēt. 7. Laipni. 8. Lāmas. 9. Libreti. 11. Šņore. 15. Peonija. 16. Ķekatas. 20. Baltezers. 22. Odiseja. 23. Skatiens. 24. Asarains. 26. Zemāk. 27. Sasiet. 28. Asaņi. 32. Alga. 33. Meka.

Ziedot iespējams:

- ar kredītkarti mājaslapā www.gaisma.lv

- nosūtot ziedojumu čeku: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai, Tērbatas iela 75, Rīga, LV1001, Latvija

- biedrības birojā: Tērbatas ielā 75, 4. stāvā, 404. kab., tālrunis +371 67843767

- bankā
Beneficiary: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība

Registration Nr.: 50008034971

Account Nr. :

LV84HABA0551006763188

Beneficiary's bank: Swedbank

Address: Balasta dambis 1a,

Rīga, Latvia

SWIFT code: HABALV22

Korespondentbanka ASV

DEUTSCHE BANK TRUST

COMPANY AMERICAS,

New York

ABA/FW: 021001033

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpili apmeklēja Somijas pilsētas Lahti delegācija. Viesi iepazinās ar Daugavpils cietoksni, kur notika diskusija par reģionālās attīstības un vides jautājumiem, kā arī ar Rotko mākslas centru, Daugavpils universitātes Studiju un pētniecības centru „Ilgas”.

Rundāles pils mūzeju, parku un ekspozīciju “Kurzemes hercogu kapenes”, kas atrodas Jelgavas pili, pērn apmeklējuši 233 792 intere-senti no Vācijas, Lietuvas, Spānijas, Igaunijas, Krievijas un Latvijas - par 3,7% vairāk nekā iepriekš. Visvairāk iecienīti bijuši Senās mūzikas festivāls un Dārza svētki. Parks visu laiku tiek papildināts ar rožu un citu augu stādījumiem.

Latvijas Nacionālais kultūras centrs aicina dažādu amatu un prasmju meistarus līdz 22. februārim pieteikties (www.lnkc.gov.lv) akcijai „Satiec savu meistar!” kas iekļauta kopīgā Eiropas projektā „Eiropas amatu prasmju dienas”. Akcijas laikā (no 4. līdz 7. aprīlim) tautas lietiskās mākslas meistari, stāstnieki, teicēji, mūzikanti un citu tradicionālo prasmju zinātāji rīkos meistardarbnīcas, individuālas nodarbes un paraugdemonstrējumus.

Dagdas novada jauniešu iniciatīvu centrā īsteno Amerikas vēstniecības Latvijā Mazo grantu programmas projektu „Laiks angļu valodai”, kam piešķirts 1000 dolaru mūsdienīgu mācību materiālu iegādei, lai varētu rīkot angļu valodas nodarbes sākumskolas bērniem. Pērn, apmeklējot Dagdu, ASV vēstnieka vietniece Karina Maklelanda pamānīja Latgales bērnu vēlmi apgūt angļu valodu.

Pasaules Dabas fonds sadarbībā ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru izsludinājis Starptautisku konkursu „Gada lauksaimnieks Baltijas jūras reģionā 2013”. Aicina pieteikties saimniekus, kuŗi ikdienā ražo videi draudzīgu un ekonomisku lauksaimniecības produkciju. Labākie finālisti cīnīsies par galveno balvu - 10 000 eiro.

Mālpilī un Siguldā notika XIV Starptautiskais masku tradīciju festivāls, kuŗā piedalījās 20 masku kopas no Latvijas, Lietuvas un Krievijas.

Vidzemes slimnīcā diennakti uzņem līdz pat 60 pacientu. Pārpildītas ir terapijas, infekcijas un bērnu nodaļa, kur galvenokārt ārstējas slimnieki ar veselības sarežģījumiem pēc pārslimotas gripas.

Četri Turcijas jaunieši sākuši brīvprātīgā darbu Aizkrauklē un Skrīveros sadarbībā ar Aizkraukles bērnu un jauniešu centra biedrību “Galaktika” un Skrīveru jauniešu biedrību “Jes”. Turku jaunieši mācās latviešu un angļu valodu, bet vietējie “Galaktikas” jaunieši apgūst turku valodu.

Divpadsmit jaunieši no Alūksnes, Malienas, Annas, Trapenes un Jaunalūksnes trīs mēnešus ir aktīvi darbojušies un sevi pilnveidojuši dažādās nodarbes, lai piedalītos konkursā “Mis un Mistery Alūksne 2013”. Uzvarētājus kronēs Ernsta Glikas Alūksnes valsts ģimnazijas hallē.

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks un Kuldīgas novada domes vadība vienojušies, ka Latvijas Neatkarības atjaunošanas dienā 4. maijā Kuldīgā notiks bruņoto spēku parāde. Lai dotu iespēju iepazīties ar bruņotajiem spēkiem arī tiem iedzīvotājiem, kuŗiem nav iespēju apmeklēt tradicionālās valsts svētku parādes Rīgā, Aizsardzības ministrija un Nacionālie bruņotie spēki aizsākuši jaunu tradīciju – Valsts neatkarības atjaunošanas dienā organizēt bruņoto spēku parādi kādā no Latvijas novadiem. Pērn šāda parāde notika Rēzeknē.

Sunākstē, bijušā pagasta bērnudārza telpās, darbu sācis uzņēmums “Sunākstes vilnas nams”. Tas izveidots par Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļiem un privāto naudu. Iepirkto vilnu Sunākstes vilnas namā mazgā, krāso, kārs un izstrādā filcu. Gan kārstā vilna, gan filcs ir pieprasīti amatnieku izstrādājumu veikalos. No filca ražo čības, cepures un citas lietas.

Liepājas Olimpiskajā centrā 1. un 2. martā notiks izstāde “Ražots Liepājā”. Savus ražojumus un pakalpojumus demonstrēs vairāk nekā 140 Liepājas pilsētas un tuvāko novadu uzņēmumi. Izstāde “Ražots Liepājā” tiek rīkota jau otro reizi, un to apmeklēt bez maksas aicināti pilsētas iedzīvotāji un viesi.

Cēsu pils koris jauktu kuŗu grupā starptautiskajā kuŗu festivālā Gdanskā, Polijā, ieguvis pirmo vietu un zelta diplomu. Konkurssā piedalījās kuŗi no Latvijas, Polijas, Lietuvas, Krievijas un Vācijas.

Izīņas sagatavojušas **Valija Berkina** un **Māra Linde**

Miris Ričards Samjuels - pirmais britu vēstnieks Latvijā pēc neatkarības atjaunošanas (08.08.1933. – 02.09.2012.)

The Times pagājušā gada 21. septembrī ziņoja, ka miris Ričards Samjuels (*Richard Samuel*), pirmais vēstnieks Latvijā pēc neatkarības atgūšanas.

Gaidīju, ka par Samjuelu rakstīs kāds, kas viņu vairāk pazinis, bet nesagaidīju. Tā kā manā rīcībā ir maz informācijas par bijušo vēstnieku, pastāstīšu, kas par viņu rakstīts *The Times* slēpās.

Ričards Samjuels bijis īsts kultūras cilvēks, diplomāts, daudzu valodu pratējs, pirmais britu vēstnieks Rīgā pēc tam, kad Latvija bija atgūvusi neatkarību no Padomju Savienības.

Ričards Kristofers Samjuels dzimis Edinburgā 1933. gadā. Mācījies Duramas skolā, dienējis jūrniekos, iemācījies krievu valodu un 1954. gadā sācis studēt valodas Kembridžā. Ārlietu ministrijas darbā iesaistījies 1957. gadā un nosūtīts uz Varšavu. Vēlāk bijis vēstnieks Romā. No 1960. līdz 1963. gadam strādājis Londonā par parlamentārā sekretāra palīgu. Pēc tam Honkongā

mācījies ķīniešu valodu, ko no 1973. līdz 1976. gadam izmantojis darbā Singapūrā un Beidžingā. No 1980. līdz 1982. gadam bijis britu nāciju sadraudzības pārstāvis Maskavā un Deli no 1982. līdz 1983. gadam. Strādājis Londonā par aizjūras valsts sekretāra palīgu un 1988. - 1991. gadā darbojies Vašingtonā, Amerikas Attīstības bankā (*Inter-American Development Bank*).

Samjuels bija precējies ar mā-

slinieci Fransisu Draperi. Abi sadarbojušies vēstnieka pēdējā norīkojumā Latvijā, iemācījušies latviešu valodu un aizrautīgi piedalījušies mākslas un mūzikas dzīvē Rīgā. Fransisa dziedājusi kori. Viņas rīkotā Valentīna dienas ballē ienesusi £15 000 Bērnu slimnīcai Rīgā.

Ričards Samjuels cīnījies par britu vēstniecības ēkas atgūšanu Latvijā. Kamēr ēka remontēta, vēstnieka ģimene ar meitu un dēlu, kā arī ar audzmeitu un lielu suni mitinājušies krieviem piederošā divstābu viesnīcā. Samjuelam pensionējoties, pārim palicis daudz draugu Rīgā, un viņš arvien vēl piedalījies latviešu sabiedrības rosībās. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni 1999. gadā un 2004. gadā kļuvis par Britu-latviešu apvienības priekšsēdi.

Atstājis ārlietu dienestu, Samjuels strādājis Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā (*OSCE*), kuŗas uzdevums ir atrisināt konfliktus un rūpēties par cilvēktiesībām starp valstīm – Moldovā

1994., Igaunijā 1995., Latvijā no 1997. līdz 1998. gadam. Vēlāk darbojies Tadžikistānā un Centrālajā Āzijā, no 2002. līdz 2003. gadam, bijis ES un ANO OSCE pārstāvis Vīnē.

Ričards Samjuels bijis fainomenāls daudzu valodu pratējs. Runājis krievu, poļu, italiešu, franču, ķīniešu, latviešu un vācu valodā. Runājot poļu un krievu valodā, varējis sarunas vidū pārlēgties no vienas uz otru valodu, tās nekad nesajaucot. Vēlākos gados daudz tulkojis, jo sevišķi no krievu valodas.

Samjuels aizrāvēs ar mūziku, spēlējis oboju un klavieres, daudz lasījis, sevišķi dzeju, un studējis budismu. Sadzīvē bijis laipns, ar labu humora izjūtu. Sirsnīgs pret draugiem un labs vīrs sievai un tētis bērniem. Samjuela dzīvesbiedre Fransisa mirusi 2007. gadā, bet viņš nebija viens, jo mājās vienmēr bijis daudz jauniešu.

Jānis Rolavs

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: LS 0,40 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 35,-

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts, iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvā Latvija* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423, Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumēni", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem GBP 120. Samaksu ar čekū, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650,-; 12 mēneši Kr 1240,-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanisv@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 143 eiro; 6 mēn. – 75 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL kants Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, kants 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čekū uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privāto sludinājumu maksā €3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €45. Zviedrijā – 500 kr.
Komerciālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA Madonas Poligrafi

Lasiet tīmeklī!

Rietumeiropas latviešu laikrakstu

www.brivalatvija.lv

GLEZNU IZSTĀDE STOKHOLMĀ

Izstādes atklāšana sestdien,
2. martā, plkst. 14.00

Sakarā ar ievērojamā mākslinieka Ģederta Eliasa 125 gadu jubileju, kas 2012. gada rudeni tika pieminēta ar izstādēm gan Rīgā, Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā un citur, gan Ģederta Eliasa Vēstures un mākslas muzejā Jelgavā, kā arī pašreiz Malmezonā, Francijā, vēlamies viņu pieminēt arī Stokholmā.

Sadarbībā ar Jelgavas muzeju un Latvijas vēstniecību Stokholmā ir paredzēta neliela nedēļas nogales izstāde vēstniecības telpās, Odengatan 5.

Izstāde būs apskatāma 2., 3. un 4. martā
no plkst. 10.00 līdz 16.00

Visi laipni aicināti!
Zviedrijas Latviešu apvienība

PALDIES

Miļš paldies radiem un draugiem par ziediem, sirsnīgiem vārdiem un piedalīšanos Andreja izvadišanā.

Dzintra Straubergs ar ģimeni

Vissiltākie un mīļākie sveiciens HARIJAM GIPTERIM 90 gadu jubilejā

Dzimis 1923. gada 3. martā Rīgā.
Kopš 1947. gada dzīvo Anglijā, Koventrijā

Mana vislielākā pateicība HARIJAM par viņa silto un iejutīgo sirdi un dvēseli, par viņa atbalstu, sapratni un palīdzību kopā nodzīvotajos 14 laulības gados.

Lai Dieva svētība palīdz izturēt grūtus brīžus, Harijam ilgstoši slimojot.

Sirsnībā un pateicībā Tava ELITA

*Ik jubileja – tikai ziedošs mirklis,
Kas brīdī dienu laivai stāties liek
Un jautāt sev, kur gan ir zelta irklis,
Ar kuŗu airējot uz laimes zemi tiek?*

SIA „MADONAS POLIGRAFISTS”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipografijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipografiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolimētām grāmatām mikstajos vākos. Tipografija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsolīts klientam.

Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese:

Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs:

Zemītaņa 2b-110a, Rīga, LV-1012, Tālr. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģeliskās draudzes nākamie dievkalpojumi notiks 17. martā un 21. aprīlī.

ANGLIJA

Bradfordā 23. martā izrāde „Sprīdītis” bērniem pēc pusdienā. Sīkāka informācija pie Gītas pa tālr.: 07768268524 vai Maris 07710743982.

Papildu informācija, zvanot pa tālr.: 07985709913 Vineta vai 07710743982 Māris draugos.lv/domubiedros, www.latviesiem.co.uk, ABN/pasakumi

Londonas Latviešu koris jūs aicina uz koša draudzības vakaru sestdien, **23. februārī**, plkst. 19 DVF Londonas namā (72 Queensborough Terrace, London W2 3SH). Neformāla koša programma, dalībnieku individuāli priekšnesumi, sadziedāšanās, uzkodas. Ieeja par ziedojumiem.

DVF Londonas nodaļas valde sasauca biedru pilnsapulci **24. februārī**. Reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana plkst. 11.00 DVF nama kluba telpās, Queensborough Terrace, London W2 3SH. Nodaļas valde

DVF īpašumā „Straumēni”, kafejnīcā „Rīga”, ceturtdien, **28. februārī**, plkst. 16.00. Purmales apcere „Epizodi no Rūdolfa Blaumaņa dzīves”. Klausīties un baudīt krūzīti aicina „Straumēnu” vandažes.

Anglijas vanadžu salidojums notiks DVF namā Londonā – 72 Queensborough Ter. London W2 3SH **20. aprīlī**, reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana plkst. 11.00. Uz kopējo maltīti jāpiesakās līdz 1. aprīlim, zvanot 020 8679 0442 vai sūtīt e-pastu: maritagrunts@hotmail.com

DIEVKALPOJUMI VIDUSANGLIJAS DRAUDZĒ, māc. V. Vāvere „Mūsmājās”, Priory Hill, Wols-ton, Coventry, CV8 3ZF, svētdien, **24. februārī**, plkst. 15.00 Ciešanu laika dievkalpojums.

„Straumēnos”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, svētdien, **20. martā**, plkst. 10.00 dievkalpojums. Koventrijas kopas locekļi aicināti piedalīties dievkalpojumā.

Birminghamā, All Saints baznīcā, Kings Heath, B14 7RA, svētdien, **20. martā**, plkst. 15.30 dievkalpojums. Pēc tam akts sadarbībā ar DV nodaļu.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZĒ, māc. V. Vāvere

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **6. martā**, plkst. 12.00 dievkalpojums.

Notinghamā svētdien, **7. martā**, paredzētais dievkalpojums atcelts!

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, **24. februārī**, plkst. 14.00 Ciešanu laika dievkalpojums. Svētdien, **10. martā**, plkst. 14.00 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu. **29. martā**, plkst. 14.00 Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu, sprediķos bisk. emer. Jāna Jēruma-Grinberga.

Londonā, DVF namā, 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH, sestdien, **23. martā**, plkst. 11.00 Ciešanu laika dievkalpojums un Draudzes padomes sapulce.

Izrāde „Koklītes ceļojums” dosies pie ārvalstu latviešu bērniem

Ar Kultūras ministrijas atbalstu saliedētības programmas ietvaros aktieris Edgars Lipors un choreografe Lilija Lipora Eiropas viesizrādēs vedīs izrādi bērniem „Koklītes ceļojums”, kurā ārvalstu latviešu skoliņu bērni pasakas formā iepazīsies ar latviešu tautas mūzikas instrumentiem, kā arī ar latviešu dejām un rotaļām. **viesizrādes, kuŗu laikā „Koklītes ceļojums” tiks izrādīts 18 reizes, jau redzējuši bērni Austrālijā, Šveicē, Vācijā, Beļģijā un Luksemburgā. Turpmākās izrādes:**

- 24. febr. 15.00 Minstere (Vācija)
- 2. marts 10.00 Peterboro (Lielbritānija)
- 2. marts 14.00 Bostona (Lielbritānija)
- 3. marts 17.00 Londona (Lielbritānija)
- 9. marts 13.00 Bradforda (Lielbritānija)
- 10. marts 12.00 Mansfilda (Lielbritānija)
- 14. marts 17.00 Korķa (Īrija)
- 15. marts 19.30 Limerika (Īrija)
- 16. marts 15.00 Maijo (Īrija)
- 17. marts 11.30 Portlaoise (Īrija)
- 18. marts 15.00 Dublina (Īrija)
- 22. marts 18.00 Newry (Ziemeļīrija)

Rovfantā, Rovfantas dievnāmā, RH10 4NG, svētdien, **31. martā**, plkst. 7 un 11.30 Lieldienu dievkalpojumi ar dievgaldu. Kristus augšāmcelšanās svētki!

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZĒ, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **10. martā**, plkst. 10.30 Ciešanu laika dievkalpojums. Svētdien, **31. martā**, plkst. 10.30 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu un iesvētībām.

LĪDSAS DRAUDZĒ, māc. G. Putce

Līdsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **31. martā**, plkst. 14.00 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

Halifaksā, 8 Lord Str., HX1 5AE, DVF namā, pirmdien, **1. aprīlī**, plkst. 11.00 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

MANČESTERAS DRAUDZĒ, māc. G. Putce

Mančesterā, Stretford, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, 9 Park Road, svētdien, **24. martā**, plkst. 13.30 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu un kristībām.

Voringtonā WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **24. martā**, plkst. 20.00 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA DIEVKALPOJUMI

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **10. martā** plkst. 11.00 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Libekā, Lorenca baznīcā, **16. martā** plkst. 14.00 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Liene Orinska. Pēc dievkalpojuma uzkodas.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **24. martā** plkst. 14.00 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galds.

Bekhofas latv. baznīcā (Am Beckhof 44), **1. aprīlī** plkst. 14:30 Lieldienu dievkalpojums, kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Frankfurtē, Emmaus draudzes baznīcā, Alt Eschersheim 22, 60433 Frankfurt, svētdien, **17. martā** plkst. 13.00 paredzēts dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes pēc pusdienas pie tējas galds atklus esošā draudzes namā. Atrodus Frankfurtes ziemeļos, tieši iepretim S-Bahn stacijai Frankfurt/Eschersheim un tuvu U1, 2, 3 un 8 pieturai Weisser Stein.

Virčburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, **23. martā**, plkst. 13.30 būs Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafija draudzes telpās, un paralēli tam bērnu nodarbības.

Memmingenā, Kristus baznīcā, Albert Schweizer Str. 19, svētdien, **24. martā**, plkst. 11.15 būs Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes namā.

Eslingenā, Dienvīdu baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, piektdien, **29. martā**, plkst. 15.00 būs Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars.

Ludvigshāfenā, Sv. Ludvika baznīcā, St. Ludwig, Bismarck- un Wredestrasse krustojumā, svētdien, **10. martā**, plkst. 15.00 paredzēts dievkalpojums. Kalpos mācītāja Dr. Ilze Kezberē. Pēc dievkalpojuma aizāds ar groziņiem draudzes telpās.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **24. februārī** plkst. 14.00 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galds.

ZVIEDRIJA

Latviešu ev. lut. Baznīcas Zviedrijā mācītāju un draudžu delegātu Sinode notiks svētdien, **10. martā**, plkst. 9:30 Hāgas Baznīcas draudzes telpās, Hāga Ūstergata 30.

Latviešu evaņģeliski luteriskās Baznīcas Zviedrijā **2013. gada Sinodes dievkalpojums** notiks sestdien, **9. martā**, plkst. 12.00 Hāgas baznīcā, Gēteborgā. Prāveste Ieva Graufelde un archibīskaps Elmārs E. Rozītis. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars. Archibīskapa Elmāra E. Roziša homilija „Kā lai

SPORTS SPORTS

Martina Dukura lielā uzvara un prēmija Sočos

Latvijas skeletonists Martins Dukurs nākamā olimpisko spēļu vietā - Krievijas kūrortā Sočos Pasaules kausa izcīņas beidzamajā - devītajā posmā izcīnīja uzvaru un ceturto reizi pēc kārtas ieguva Pasaules kausu. Savukārt Tomass Dukurs otrā braucienā pieļāva kļūdu un no trešās pozīcijas noslidēja uz piekto.

Oskara Melbārža guvums bobsleja trasēs

Latvijas bobsleja pilots **Oskars Melbārdis** ar stūmēju Daumantu Dreišķenu Soču olimpiskajā trasē Krievijā Pasaules kausa izcīņas beidzamajā - devītajā posmā izcīnīja trešo vietu. Kovērtējumā Melbārža pilotētajam divniekam otrā vieta.

Četrinieku konkurencē Oskara Melbārža ekipāža guva lielisku panākumu, izcīnot pirmo vietu. Pasaules kausa izcīņas kopvērtējumā četrinieku ieskaitē Melbārža ekipāža ieņēma otro vietu. Oskara Ķibermaņa pilo-

sadzīvo „ticība, cerība, mīlestība, šīs trīs?” *Visi mīļi aicināti!*

Laŗa Strunkes mākslas izstāde par tematu „Ultra marin stubin - mānīngar I tiden” - ir apskatāma EdsvikKonsthall, Landsnoravāgen 42, Sollentunā, no **16. februāra līdz 17. martam** plkst. 11-17. Uz izstādes vietu var nokļūt, braucot ar vilcienu līdz Sollentunas stacijai un tad ar busu 525, 607 vai 627 līdz pietātnēi Edsvik.

Gēteborgas latviešu Pensionāru biedrības tikšanās notiks „Folkpartiet” telpās! NEDRE KVARNBERGSGATAN 7 (atrodas „Vāstra Nordstan”), Gēteborgā:

Martins Dukurs par uzvaru Soču posmā ieguva 100 000 eiro (70 000 latu) lielu Starptautiskās bobsleja un skeletona federācijas (FIBT) prēmiju

tētais četrinieks ierindojās 25., Uģa Žaļima četrinieks - 29. vietā. Kombinācijā, kurā tiek ņemta vērā gan divnieku, gan četrinieku ieskaite, Melbārdis izcīnīja pirmo vietu, par 66 punktiem apsteidzot Krievijas bobslejistu Zubkovu.

Redakcija saņēma vēstuli no sporta drauga Viktora V. Melbārža, kas dzimis Indianapolē, bet tagad dzīvo un strādā Latvijā. Viņš raksta: „Varam lepoties ar izcilēm panākumiem, ko sasniedza Latvijas bobsleja pilota Oskara Melbārža ekipāža, izcīnot uzvaru Pasaules kausa izcīņas sacensībās četriniekiem. Tas notika tajā pašā trasē, kur pēc nepilna gada notiks olimpiskās spēles. Kas to būtu domājis, ka vārds „Melbārdis” skanētu pa visu pasauli (pie tam tik pozitīvā nozīmē)?! Forši, vai ne!”

P. Karlsons

23. martā plkst. 13

27. aprīlī plkst. 13

25. maijā plkst. 13

Jauni biedri laipni gaidīti! Valde **DIEVKALPOJUMI**

Gēteborgas Latviešu draudzes Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu **29. martā** plkst. 14.00 Hāgas baznīcā. Prāveste Ieva Graufelde. Pie ērģelēm Peter Wāgsjō. Pēc dievkalpojuma draudzes kafija Hāgas draudzes telpās. Viesi, arī bērni, jaunieši, citi latviski runājošie, laipni lūgti un gaidīti. Ielūdž Gēteborgas ev. lut. draudzes namā. “Mierā un palāvībā jūs atrastu spēku.” Jes 30:15

Šī gada 9. februārī Dievs aizsauc pie sevis manu sievu un likteņa līdzgaitnieci 50 gadu garumā, mūsu bērnu māti, vecmāmiņu un ģimenes gaišo garu un uzticīgu balstu

M.B.CH., B OLGA MEDNE,
dzim. ZARIŅŠ

Par viņu sēro
Tāivaldis Mednis,
meita Marika, dēls Nikolass un
viņa ģimene, kā arī radinieki Latvijā,
Norvēģijā, Šveicē, Vācijā, Anglijā,
Amerikā un Austrālijā

*Es vairs nesapņoju, kas būs. Tas piederēja pagātnei,
kad nākotne bija vēl priekšā.*

Indra Gubiņa

Padarīt Latviju par valsti, kuŗā gribu dzīvot

Sabiedriskā politikas centra Providus vadītāja Vita Tērauda intervijā Ligitai Kovtunai

Vai, strādājot nevalsts organizācijā, kas pēti procesus sabiedrībā un raugās, lai tie ritētu demokrātisma un caurspīdīguma garā, tu vari teikt, ka Latvijā notikušas pozitīvas pārmaiņas?

V. T. Jā, noteikti! Un varu nosaukt vairākas pazīmes, kas to apliecina. Pirmām kārtām mūsu augstākajās politiskajās aprindās – ar to domāju Saeimu un Ministru kabinetu – darbojas vairāk profesionālu cilvēku, lielāks ir to personu īpatsvars, uz kuŗām nekrīt koruptīvu darbību ēna, šie cilvēki ir ar mieru iesaistīties plašās, atklātās diskusijās. Vēl pirms neliela laika tā nebija, dominēja citas, galvenokārt privātas intereses un jēlkādas diskusijas par demokrātiju bija liekas. Labs piemērs ir kaismīgās diskusijas izglītības jomā. Ir arī kāda gluži jauna diskusija – par nevienlīdzību sabiedrībā, ne tikai tautību un ekonomiskās attīstības jautājumi. Tās ir reālas diskusijas, kas ietekmē reālu rīcību. Protams, ir skandāli, ir problēmas, bet tās ir arī Rietumu demokrātijās. Taču ne kā norma, bet gan kā izņēmumi.

Providus pārstāvji bieži runā Latvijas televīzijā, raksta presē. Vai jūsu viedokli ņem vērā vai – līdzīgi kā presi – daudz „neņem galvā”?

Visādi. Ir jautājumi, kuŗos mūs pat aicina iesaistīties, kā, piemēram, Ekonomikas ministrija jautājumā par reemigrāciju. Savukārt enerģētikas jomā „sprauca-mies” iekšā, lai gan skaidri redzam, ka mūs īpaši negrib redzēt. Taču mēs nevaram pieļaut, ka šai nozīmīgajā jomā saruna notiek tikai starp enerģētikas uzņēmumiem un valdību, – svarīgs ir ne tikai Ekonomikas ministrijas, bet arī sabiedrības viedoklis.

Ar gandarijumu jāatzīst, ka rezultējies mūsu darbs desmit gadu garumā attiecībā uz politiskajām kampaņām. Pavisam konkrēti – mēnesi pirms vēlēšanām aizliegta samaksāta politiskā

reklāma. Ilgtermiņā tas nozīmē – nauda tikusi nošķirta no politikas.

Demisionējošais ministrs Aivis Ronis aizejot teica/novēlēja: satiksmes nozare ir jāsargā no politizēšanas. Un ne jau viņa pārvaldītā nozare vien. Vai Providus „taustekļi” iestiepjas arī šobrīd Latvijā tik aktuālajā siltuma tarifu jomā?

Mūsu uzmanības lokā ir valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību darbība. Konkrēti – vai tās tiek pārvaldītas prasmīgi, vai tiek saimniekots tā, lai valsts iegūtu, nevis nauda un resursi tiktu „palaisti vējā”. Šo kapitālsabiedrību politizēšana daudzskārt „nodrošina” sekas, ka darbs ir neprofesionāls. Ja slikti saimnieko, siltums kļūst aizvien dārgāks. Slikti lēmumi atstāj ilgstošu negatīvu ietekmi. Siltumtarifu lielais pieaugums tam ir spilgts piemērs.

Providus pētījumu mērķis ir noskaidrot kļūdas un norādīt uz to cēloņiem, kā arī izstrādāt priekšlikumus. Daļa mūsu priekšlikumu ir iestrādāti valdības dokumentos, daļa „iestrēdz” Ministru kabinetā, un tam savukārt ir vairāki iemesli: pirmkārt, iebildumi rodas ikreiz, kad ir saņemti ieteikumi, un labākajā gadījumā tie rada piezīmes, kas īstenībā ir darba procesa normāla iezīme; otrkārt, ministrijas negrib zaudēt kontroli pār attiecīgo nozari; treškārt, ja pārraudzība kļūst stingrāka un politizācija tiek izslēgta, apdraudētas top labi atalgotās darba vietas šo uzņēmumu padomēs. Sākas protesti, bet šie jautājumi jau zaudē legimitāti...

Nesen darbā stājies jauna Valsts kontroliere. Vai bijāt klāt arī viņas (Elītas Krūmiņas) izraudzīšanas procesā?

Nē, jo nebija vajadzības, – izraudzīšanas procedūra notika atklāti un adekvāti. Nebija tā, ka Saeimas plēnārsēdes laikā šo augsto amatpersonu pēkšņi „izvelk no cepures”. Turklāt iepriekšējā Valsts kontroliere Inguna Sudraba savas darbības laikā šo

Vita Tērauda

jomu bija padarījusi redzamu un caurspīdīgu. Tas, starp citu, arī ļoti palīdzējis *Providus* darbā.

Bet viņa saņēma pārmērumus par to, ka atklātajām nelikumībām nesekoja konkrēti darbi jeb tiesu procesi.

Tā ir nevis Valsts kontroles, bet gan tiesībsargājošo instanču kompetence.

Un Providus loma?

Tāda pati kā presei – „taisīt troksni”, turklāt tik neizturamu, ka jāreaģē ne vien pašiem uzņēmumiem, kuŗos atklātas nelikumības, bet arī prokurātūrai, Valsts ieņēmumu dienestam, KNAB. Tas ir mūsu vienīgais ierocis – pievērst uzmanību publiskajai telpā.

Nu nonākam pie jūsu sabiedrotā – plašsaziņas līdzekļiem...

Te notikusi šausmīga lejupslīde! To plašsaziņas līdzekļu (*mediju*) slānis, kas spējīgi veikt savu svarīgāko funkciju – objektīvi informēt un izgaismot – ir kļuvis ļoti, ļoti plāns. *Mediju* telpa ir „pārcēlusies” uz tīmekli, kur informācija ir ļoti fragmentāra. Televīzija ir aizgājusi izklaides virzienā. Vienīgais *medijs*, kas, manuprāt, vēl adekvāti

veic savu funkciju, ir Latvijas Radio.

Providus ir organizācija, kas dibināta un darbojas ar Sorosa fonda atbalstu. Apmēram pirms gada mūsu laikrakstā bija publicēta intervija ar Sorosa fonda Latvijā vadītāju Andri Aukmani, un tai bija virsraksts „Ko Latvijai nodarījis Džordžs Soross?”. Ko tad, tavuprāt, viņš nodarījis?

Piemēram, „uzbāzies” Latvijai ar daudziem jo daudziem miljoniem dolaru, kas ieguldīti tādās „kontroversālās” *lietās* kā skolas, pasaules intelektuālās klasikas tulkošana un izdošana, ļāvis rasties tādām demokratiskām organizācijām kā „Pilsoniskā alianse”, „Delna”, *Providus* u. c., kas darbojas, lai aizsargātu cilvēku tiesības un brīvības. Esmu pārliecināta – ja tādu nebūtu, arī mūsu ceļš uz NATO un Eiropas Savienību būtu lēnāks.

Tu pati Latvijā dzīvo jau 22 gadus, savulaik biji atjaunotās valsts reformu ministre, esi te ieaugusi. Kā tas noticis?

Pats galvenais – man ir iespēja redzēt savu darba jēgu. Un man

ir motīvs – līdzdarboties, lai Latviju padarītu par valsti, kuŗā gribu dzīvot.

Jā, ikdiena, sadzīve te nav pati pilnība, bet mani ikdienišķās rūpes maz satrauc. Mani apmierina tā dzīves kvalitāte, ko te varu izbaudīt: samērīgums starp labu darbu un atalgojumu, par ko varu „nopirkt” to vietu un vidi, kādā dzīvoju. Un es dzīvoju mētopolē, bet pēc pusstundas esmu jūrmalā, mežā, uz slēpošanas kalna. Taču, ja ikdiena būtu tāda pati kā 90. gadu sākumā, kad te ieradās, droši vien es raudzītos pēc citām izvēlēm.

Ko vari ieteikt tiem ārzemju latviešiem, kas vecumdienas tomēr gribētu vadīt Latvijā?

Rūpīgi izvērtēt savas iespējas – kā tās atbilst prasībām. Pirmām kārtām veselības aprūpes jomā. Vai Latvijā varēšu „nopirkt” tādu medicīnas pakalpojumu, kas atbilst manām prasībām un ko mītnes zemē man nodrošina veselības apdrošināšana? Un kas notiks pēc 10 - 20 gadiem? Latvijā pakalpojumu cenas nav lielas un cilvēki var atļauties auklītes un izpalīgus mājas darbos par maksu, kas nav salīdzināma, piemēram, ar attiecīgo maksu Amerikā.

Ja tavi dēli šodien ietu vidusskolā, vai tu viņiem ieteiktu mācības turpināt Latvijā vai tomēr doties studēt citur pasaulē?

Pirmām kārtām es ieteiktu rūpīgi pārdomāt, kas viņus visvairāk aizrauj, ar kādu profesiju viņi gribētu saistīt savu dzīvi. Un atkarībā no tā izvēlēties augstskolu. Arī Latvijā var iegūt lielisku izglītību, bet var arī neiegūt, – tas atkarīgs gan no augstskolas programmas, gan no individa paša.

Man ikdienā iznāk tikties galvenokārt ar studējošo jaunatni, un es redzu, cik labi viņi apzinās, ka šodien viņiem dotas ļoti plašas iespējas, ko arī jaunie Latvijas cilvēki dodas īstenot. Kā Latvijā, tā Eiropā, tā arī Amerikā.

Vircburgas mākslinieka atgriešanās

Osvalda Rožkalna izstāde Rīgā, Berga bazāra galerijā „Arte”

Mākslinieka Osvalda Rožkalna „atgriešanās” dzimtajā Rīgā notika 20. februāra pievakarē galerijā „Arte”. Pēc nodibinājuma „Pasaules latviešu mākslas centrs” iniciatīvas, ar mākslinieka dzīvesbiedres Maijas Rožkalnes un Juttas Burkhardt finansiālu atbalstu pirmo reizi Latvijā bija skatāmi Vācijas latviešu mākslinieka darbi. Osvalds Rožkalns plašākai publikai nav pazīstams, jo emigrācijā izstādēs nepiedalījās. Arī trimdas presē par bijušā Vircburgas pilsētas teātra, tagad *Mainfranken Theater Würzburg* dekoratoru un kostīmu mākslinieku lasāms visnotaļ maz. Laikraksta *Latvija* 1956. gada 29. septembra numura slejās publicēts raksts „Vācu žurnālisti pie latviešiem Vircburgā”, kuŗā sīki aprakstīta „latviešu Pikaso” dzīve „šķirbainajā barakā, ko Osvalds Rožkalns ironiski dēvē par savu ateljē”. Rož-

kalns stāsta, ka bijis mācībspēks amatniecības skolā Šveinfurtē, bet tagad varot pilnīgi pievērsties glezniecībai, arī Vācijā maz pazīstamajai enkaustikas tehnikai, kas liek gleznotājam strādāt vārda tiešā nozīmē ar karstu paleti, lai vasks izkustu un krāsa būtu lietojama.

1962. gadā O. Rožkalns iesniedza izceļošanas dokumentus, lai dotos uz Savienotajām Valstīm, taču dzīvē notika straujš pagrieziens, viņš apprecējās ar Maiju Kalnieti-Klēbachu un kļuva par Vircburgas pilsētas teātra dekoratoru un kostīmu mākslinieku.

Interesi par mākslu O. Rožkalnam radīja Jēkabs Kazāks, tas notika agrā bērnībā, kad viņa ģimene bēgļu gaitās bija nonākusi Krievijas pilsētā Penzā. 1920. gadā Rožkalnu ģimene atgriezās Latvijā. Tēvs nomira ceļā, tikko bija pārbraukta Latvijas robeža. Mātei ar zēnu dzīve dzimtenē

bija jāuzsāk bez materiāla atbalsta, jo Krievijā bija palikusi māsa Emma, kas bija precējusies ar P. Stučkas brāli, kā arī brālis Aleksandrs, atzīts aktieris, vēlāk arī režisors.

Laimīgā kārtā viņi varēja apmesties Pārdaugavā pie Tillbergiem, jo prof. R. Tillberga un Rožkalna mātes ir māsas. Ar laiku māte un dēls kļuva patstāvīgi – māte strādāja par pavāri Amerikāņu labdarības organizācijā, un Osvalds pabeidza pamatskolu. Turpmāka izglītība nebija iespējama, vajadzēja domāt par maizes darbu. Jau 16 gadu vecumā O. Rožkalns sāka strādāt Vācu teātri, vēlāk Nacionālajā operā par dekoratoru – skatuves mākslinieku, savukārt glezniecības apgušanu turpināja pie prof. R. Tillberga. Kopš 1928. gada viņš bija arī mākslinieku apvienības „Zaļā vārna” biedrs. Mākslinieku biedrība „Zaļā vār-

na” dibināta 1925. gadā, apvienojoties jauniem, neatzītiem literātiem, māksliniekiem, mūziķiem un aktieriem. 1936. gadā O. Rožkalns apprecējās ar ceļojošā teātra aktrisi Austru Rozenbergu. 1944. gadā tika iesaukts Latviešu leģionā. Vācijas ziemeļrietumos nonāca angļu gūstā un tika nosūtīts uz Cēdelgēmas kaŗagūstekņu nometni Beļģijā. 1946. gadā uzņemts Vircburgas Ziemeļu bēgļu nometnē, kur strādāja *IRO* (Starptautiskās bēgļu aprūpes organizācijas) dažādās iestādēs.

O. Rožkalns miris 1989. gada 7. martā. Apbedīts Meža kapos Rīgā. 1956. gadā vācu žurnālistiem O. Rožkalns stāstījis par savu vēlmi izstādīt darbus Parīzē; par izstādi Rīgā toreiz varēja tikai sapņot. Vārbūt tāpēc O. Rožkalns Vācijā izstādēs nepiedalījās? Pēc darba Vircburgas teātri O. Rožkalns nodevās „klu-

sai” gleznošanai un otrajai sirdslīdetai literatūrai. Daiļrades sākumā O. Rožkalns gleznoja klusās dabas un ainavas, brieduma posmā - figurālās kompozīcijas. Eļļas, temperas, guašas, akvareļa darbos raksturīgs kubisma formu deformējums, kolorīts ar lielu baltās krāsas pārsvaru.

O. Rožkalna „atgriešanās” dzimtajā Rīgā ir tikai neliela daļa nodibinājuma „Pasaules latviešu mākslas centrs” iecerē redzēt vienuviet Latvijā savulaik pasaules tālēs izkaisīto latviešu mākslinieku darbus, gan tādu, kas baudījuši plašu sabiedrības atzinību, gan to, kuŗi savam dzīves acinājumam nodevušies klusībā.

O. Rožkalna izstāde „Atgriešanās” Berga bazāra galerijā skatāma līdz š. g. 1. martam

Dainis Mjartāns

Minchauzens ieradies Jelgavā!

... Tas notika pašā ziemas vidū. Kamanām, kuŗās uz Pēterburgu greznas svītas pavadībā tika vesta nākamā Krievijas cariene – pagaidām gan tikai izstīdžējusi pusaudze Sofija Frederike Amālija – gadījās salūzt tieši Jelgavas centrā. Un Mārtiņa Zīverta komēdijas „Minchauzena precības” varoņi sāka jaunu dzīvi uz Ādolda Alunāna Jelgavas teātra skatuves pilsetas kultūras namā.

Februāra pirmajā nedēļas nogalē notika „Minchauzena precību” pirmizrāde. Iestudējums vēltis Jelgavas teātra ilggadējās režisores Lūcijas Ņefedovas 80 gadu jubilejai. Neparasti ir tas, ka šo velti sev sagatavojusi jubilāre pati, kopā ar līdzgaitniekiem un teātra mākslas audzēkņiem īstenojot savu ieceri lugas autora Mārtiņa Zīverta 110. jubilejas gadā. Izrādes programmā režisore raksta: „Sapnis par Ulubeli (Minchauzena iztēlē radīto sapņu zemi – red.) saistījis daudzus. Arī pašu autoru, kas it kā nojauta, ka ceļš viņu aizvedīs prom no dzimtenes. (...) Izvēloties šo lugu savai 80 gadu dzimšanas dienai, sapratu, ka arī savu mūžu esmu aizvadījis Ulubelē. Varu vienīgi priecāties, ka spēju dalīties savā

Aizrautīga kāršu spēle - viens no izrādes izteiksmīgākajiem skatiem. Pirmais no kreisās - Māris Brancis Dolgorukova lomā

fantazijas pasaulē ar pieredzējušiem un jauniešiem teātra aktieriem, talantīgiem un teātrim uzticamiem cilvēkiem.”

Strādājot Jelgavas teātrī kopš 1965. gada, Lūcija Ņefedova arvien darbojusies, tuvojoties augstiem mērķiem. Viņas iestudējumi allaž ir bijuši balstīti uz nopietnu drāmaturģiju, nereti pie-

vēršoties latviešu literatūras klasikā.

Darba gados nopietniem skatuves uzdevumiem izaudzināti vairāku paaudžu aktieŗi un, pats galvenais, – veidota garīgās kultūras vide pilsetā, kas visus pēckara gadus dzīvo bez sava profesionālā teātra. Režisores radošā enerģija un aprīņojamās dar-

baspējas vēl arvien spēj apvienot un iedvesmot teātra entuziastus. Par to liecina arī jaunais iestudējums.

Bet nu par pašu Minchauzenu. Mārtiņa Zīverta komēdijas jaunā interpretācija ir izrāde par skaistiem, romantiskiem sapņiem un patiesas mīlestības alkām. Šo stīgu izteiksmīgi atbalsta komponista Māŗa Lasmaņa oriģinālmūzika un Ivara Pīrvica scenografija. Ziemas noskaņas Dantes muižā, kur notiek lugas darbība, ir teiksmainais fons, uz kuŗa raisās stāsts par muižas īpašnieku Jakobīnes un paputējušā barona Minchauzena pēkšņi uzplaukušajām jūtām. Intrigas un pārpratumi, ko ap galvenajiem varoņiem savij pārējie tēli, gan virza, gan kavē notikumu gaitu, darbībai piešķirot vienīgo iespējamo atrisinājumu – laimīgu beigu apsolījumu. Pirmizrādē bija prieks vērot, cik precīzi skatītāji atsaucas uz Zīverta dialogu atjautām un asprātībām, cik tieši un neveltoti novērtē, piemēram, lieliski inscenēto un izteiksmīgi nospēlēto kāršu spēles ainu, kuŗā blēdijās gan Minchauzens, gan auglētājs Uksens.

Ar neveltotu tiešumu un žanra

izpratni pārliecināja galveno lomu atveidotāji Elīna Skutele – Jakobīne un Edgars Sondors – Minchauzens. Ar skaidru mērķtiecību un vieglumu darbojās Dzintra Zilberta Irmes lomā, vārdiski un ķermieniski atraisīta bija Jaņa Dūrēja spēle, atveidojot Minchauzena sulaini Jukumu. Uz apkārtējās sabiedrības fona izteiksmīgi izcēlās Ievas Kalniņas Sofijas Frederikes meitenīgais trauslums. Bet intrigu piņēja kņaza Dolgorukova lomā bija prieks ieraudzīt laikraksta *Laiks* mākslas dzīves ekspertu, jelgavnieku Māri Branci.

Improvizētās masku balles ainā ar vērienīgu ansambļa izjūtu iepriecināja trīs dejas, kuŗās iesaisītīti itin visi izrādes dalībnieki. Dejoja kalponītes ar kirasieŗiem, galminieki un pavadoņi un, protams, arī galvenie varoņi. Īpaši izteiksmīga liriski romantiska noskaņa izveidojas izrādes finālā, kad Jakobīne un Minchauzens, palikuši divatā, sakļaujas kopā un atsāk valsi, ko dejujuši pirms brīža ballē. Kā sniegpārslas ziemas putenī visu skatuvi piepilda tēlotāji, kas, tāpat kā galvenie varoņi, virpuļo valša skaņās.

Gundega Saulīte

MUMS RAKSTA

VĒLREIZ PAR ČEKAS MAISIEM

Aizvadītā gada rudens pusē redakcija saņēma mūsu lasītāja Lotāra Stūres vēstuli, kuŗā viņš aicināja mūs iesaistīties sarakstē ar Saeimas deputātu Andreju Judinu, kam L. Stūre bija nosūtījis atklātu vēstuli. Viņš raksta:

“Vai divdesmit gadi nebūtu par daudz, lai beidzot pienāktu Taisnības stunda tiem, kas Latvijas vārdu vienmēr turējuši savā sirdī? Cik ilgi var klauvēt pie aizvērtām durvīm, ja esi nists pat savā tēvu zemē? Šī būs kārtējā klauvēšana pie varas kungu durvīm.”

“Augsti godātais Judina kungs!

Atvainojos, ka Jūs traucēju. Jo nezinu, pie kuŗa cita lai griežos pēc padoma un palīdzības, jo esmu sen visas iestādes izstaigājis, sākot ar Totālitarisma seku dokumentēšanas centru (TSDC), līdz Satversmes tiesai (ST) un Valsts prezidentam.

Mans traucēšanas iemesls ir pēc 16. oktobra [Latvijas Radio raidījuma] *Krustpunkti* un 21. oktobra [TV3 raidījuma] *Nekā personīga*, kuŗos Jūs solījāt palīdzēt atjaunot taisnību politiski represētiem brīvības cīnītājiem. Paldies par šo vēlmi! [...]

Griežos pie Jums ar lūgumu izskaidrot, vai to pretošanās kustību dalībnieku čekas lietas, kuŗi bez ieročiem cīnījās pret okupācijas varu, ir Latvijā? Vai TSDC apzināti melo, ka tās neesot Latvijā? [...]

Es nemaz nezinaju, ka ir speciāla Nacionālās pretošanās kustības dalībnieku apliecība, jo domāju, ka man kā disidentam ir politiski represētā apliecība un ka tas ir tas pats. Kur un kā jākārto, lai es ar sievu iegūtu Na-

cionālās pretošanās kustības dalībnieku apliecību? [...]

Kad beidzot represētie brīvības cīnītāji varēs piekļūt savām čekas lietām? Kad mums atļaus atmāskot čekas spieģus? Kur un kādi dokumenti jāiesniedz, lai dabūtu Nacionālās pretošanās dalībnieka apliecību?

Godātais Judina kungs, es ceru uz Jūsu palīdzību un izsmeļošo atbildi, ko garantē Latvijas likumdošana.

Patiesā cieņā
Latvietis **Lotārs Stūre**,
PSRS okupācijas režīmā
politiski represēts brīvības
cīnītājs
Indianapolē, ASV.”

L. Stūre un redakcija saņēma šādu atbildi:

Labdien, Stūres k-gs!

Paldies par vēstuli!

Saistībā ar maniem solījumiem veicināt taisnīguma atjaunošanu un panākt ar padomju psihiatriju represēto personu rehabilitāciju, vēlos Jūs informēt, ka gatavoju un iesniedzu Saeimai grozījumus likumā „Par nelikumīgi represēto personu rehabilitāciju”, kas nodrošinās iespēju rehabilitēt arī personas, kuŗām par pretpadomju uzskatiem un darbiem bez tiesas nolēmumiem tika piemērota piespiedu ārstēšana psihiatriskajās slimnīcās. Šī gada 17. janvārī Saeima pieņēma šo likumprojektu un nodeva to tālāk izskatīšanai Cilvēktiesību komisijai.

Saistībā ar Jūsu jautājumu par tā saucamo čekas maisu publicēšanu vēlos atgādināt, ka līdz šim brīdim gan tiesībsargājošās iestādes, gan vēsturnieki, gan politiķi

nonākuši pie atzinuma, ka šo **materiālu publicēšana nav lietderīga**. (Izcēlums mūsu – red.) Kopš pēdējā šīs diskusijas publiskā cēliena 2010. gadā nav atklāti papildu argumenti šo materiālu publicēšanas lietderībai. Šos materiālus savā darbā izmanto Satversmes aizsardzības birojs, un arī šī iestāde ir atzinusi, ka šo materiālu publicēšana labumu nedos.

Atbildot uz Jūsu vēstulē izteiktajiem jautājumiem, gribētu uzsvērt, ka par konkrētās lietas atņemšanu vietu ar informācijas pieprasījumu jāvērsas iestādē, kuŗas pārziņā šie materiāli atrodas. Šajā gadījumā tas ir Satversmes aizsardzības biroja Totālitarisma seku dokumentēšanas centrs. Jebkuŗa persona var iepazīties ar par sevi sastādītajiem VDK dokumentiem likuma “Par bijušās Valsts drošības komitejas dokumentu saglabāšanu, izmantošanu un personu sadarbības fakta ar VDK konstatēšanu” noteiktā kārtībā. Vēl es gribētu atzīmēt, ka pētnieki jau vairākkārt ir uzsvēruši, ka visi VDK materiāli Latvijā neatrodas, tādēļ pilnībā izskaidrojama ir situācija, ka atsevišķas personas skārošas lietas nav pieejamas. Līdz ar to arī nav pamata apšaubīt TSDC sniegtās ziņas par konkrētās lietas esamību vai neesamību tās rīcībā esošajos materiālos.

Publiski vairākkārt ir uzsvērts, ka informācijas apjoms, kas atrodas minētajā dokumentu kopumā, neļauj pilnvērtīgi spriest nedz par šīs informācijas autentiskumu, nedz tās radīšanas pamatojumu. Pastāv iespējama, ka šajā kartotēkā ir iekļauta informācija par cilvēkiem, kam ar VDK nav bijis ne mazākā sakara, vai kuŗi, tieši pretēji, – darbojušies pret pa-

domju varu. Pastāv arī viedoklis, ka šo materiālu publicēšana tieši nāktu par labu bijušajiem VDK aģentiem – tiem 80-90%, kuŗu vārdi nav Latvijā pieejamajā kartotēkā. Šobrīd risks, ka viņu sadarbība ar VDK būtu zināma mūsu drošības dienestiem, iespējams, attur viņus no aktīvas pretvalstiskas darbības.

Nacionālās pretošanās kustības dalībnieka statusu un apliecību var iegūt likuma “Par nacionālās pretošanās kustības dalībnieka statusu” noteiktajā kārtībā. Infor-

mācija par to ir brīvi pieejama, tostarp globālajā tīmeklī jebkuŗā meklētāja vietnē ievadot attiecīgo vārdkoku.

Atšķirības starp Gestapo, atsevišķām SD un SS struktūrām, VDK un citiem PSRS drošības dienestiem, arī citu valstu drošības dienestiem iespējams gūt plaši pieejamā un daudzveidīgā izziņu literatūrā.

Ar cieņu
Andrejs Judins, Saeimas
deputāts

Runāsim skaļāk!

Šķiet, ka Ārlietu ministrijas nozēlas izpaušmes par Krievijas vēstnieka Vešņakova izteicieniem, ka nekāda okupācija nav bijusi, nav pietiekama reakcija uz šādu atkārtotu un cinisku izteicienu virkni no vairākiem Krievijas vēstniekiem Latvijā. Liekas, šie diplomāti tiek sūtīti, galvenokārt, lai uzturētu sakarus ar Latvijas krievvalodīgiem iedzīvotājiem, it sevišķi tiem, kuŗiem Latvijas neatkarība nav prieka vēsts. Šie vēstnieki nedomā, ka viņu uzdevums būtu veicināt konstruktīvus sakarus starp divām neatkarīgām valstīm. Viņi rikojas kā Krievijas aģenti, kuŗu uzdevums ir izcīnīt kādu priekšrocību vai virsroku savai valstij uz Latvijas rēķina.

Noliegt, ka ir bijusi okupācija un ka Padomju Krievija ir piespiedu kārtā anektējusi Latviju, dod pamatu visai Krievijas nostājai un starptautiski paustiem argumentiem par “minoritātēm” un viņu pārkāptām tiesībām Latvijā.

Ievērojot, ka PBLA pārstāv tos latviešus un viņu pēcnācējus, kuŗi bija spiesti aizbēgt no savas zemes, kad atgriezās sarkanarmija un padomju okupācija Otrā pasaules kara beigās, būtu ļoti vēlams, lai PBLA mudinātu Latvijas valdību ieņemt stingrāku nostāju pret Krievijas vēstnieku izvēli un viņu norādījumiem attiecībā uz sadarbību ar mūsu valsti. Būtu laiks teikt, ka Latvijas valdība neredz nekādu labumu ne vienai, ne otrai valstij šādā veidā un ar šādiem nolūkiem izmantot vēstnieku lomu. Būtu laiks teikt: ja jūs sūtīsiet mums Krievijas aģentus vēstnieka drēbēs, kuŗu rīcība ir vēsta pret mūsu valsti iekšējo saliedēšanu un starptautisko integritāti, mēs tos uzskatīsim, par *persona non grata* un apsvērsim vajadzību viņus izraidīt no mūsu valsts.

Cieņā
Māris Roze
ASV